

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVÉ HRADCI**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2008

Libuše Šestáková

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

**Problematika volného času mládeže v českobudějovickém
regionu ve vztahu k socializaci mladých lidí**

**The problematic of youth's leisure time with respect to socialization of
young people in the region of České Budějovice**

Autor: Libuše Šestáková

Vedoucí práce: Dr. Václav Souček

Studijní program: Sociální pedagogika

Specializace: Výchovná a vzdělávací praxe

Datum odevzdání: 21. března 2008

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma

**»Problematika volného času mládeže v českobudějovickém
regionu ve vztahu k socializaci mladých lidí«**

jsem vypracovala samostatně. Použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Ledenice, březen 2008

podpis studenta

Anotace

Cílem práce je zhodnotit rozsah a obsah volného času, odhalit případné důvody nezájmu a hledat cestu ke změně. Cílem praktické části je zjistit, jaká je struktura volného času, co nebo kdo souvisí s výběrem aktivit. Předkládaná bakalářská práce je rozdělena do dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část práce je zaměřena na problematiku volného času mládeže z různých hledisek, na možnosti, které mají mladí lidé v našem regionu. Praktická část obsahuje výzkumné šetření na studentech ve věku 15-18 let vybrané střední školy.

Abstract

The aim of my dissertation is to sum up a range and a content of free time, to show up possible reasons of a lack of interest and look for solutions. The aim of my practical part is to find out a structure of free time, who or what can influence a choice of free time activities. This bachelor dissertation is divided into two parts – theoretic and practical. The theoretic part deals with problems of teenagers' free time, explores various points of view and explores possibilities which the teenagers have in our region. The practical part contains an investigation with 15 – 18 year – old students of chosen secondary school.

Poděkování

Za cenné rady, náměty a inspiraci bych chtěla poděkovat

vedoucímu práce

Dr. Václavu Součkovi

a dále bych ráda poděkovala za spolupráci při realizaci výzkumu

Ing. M. Šilerové, Mgr. J. Urbanové a Mgr. J. Šafářové.

Obsah

Úvod.....	7
I. Teoretická část.....	9
1 Pojem volný čas.....	9
1. 1 Věkové zvláštnosti dětí a mládeže.....	10
2 Význam volného času v životě člověka.....	12
2. 1 Životní styl a volný čas.....	13
3 Osobnost člověka.....	14
4 Vlivy působící na jedince.....	15
4. 1 Rodina.....	16
5 Efektivní využívání volného času.....	18
6 Členění zájmů.....	19
6. 1 Hra.....	20
6. 2 Umění.....	20
6. 3 Tělovýchovné aktivity a sport.....	21
6. 4 Pracovní činnost.....	21
6. 5 Návštěva muzeí.....	22
7 Zájmové útvary.....	22
7. 1 Zařízení a instituce pro výchovu mimo vyučování.....	22
7. 2 Zájmové vzdělávání ve volném čase.....	23
8 Práce s dětmi a mládeží v organizacích a institucích.....	24
8. 1 Rady rodičům pro výběr volnočasových aktivit.....	27
8. 2 Rozvojový projekt v Českých Budějovicích.....	29
9 Závěr teoretické části.....	31
II. Praktická část.....	32
10 Cíle a hypotézy empirického šetření.....	32
11 Metodologie a harmonogram provedení výzkumu.....	33
12 Vyhodnocení výsledků jednotlivých otázek.....	34
13 Vyhodnocení strukturovaného rozhovoru.....	56
13. 1 Vyhodnocení předpokladů.....	57
14 Závěr.....	59
15 Seznam citované a použité literatury.....	61
16 Přílohy.....	64

Úvod

Volný čas dětí a mládeže, zejména náplň volného času se v současné době ukazuje jako důležitá problematika hodná řešení, protože se zvyšují počty mladistvých narkomanů, gamblerů, a s tím také související kriminalita mládeže.

Jestliže chceme redukovat kriminální činnost mladistvých, kteří ji páchají zejména ve svém volném čase, musíme se zabývat náplní jejich volného času. Mladá generace ve velké většině hledá svoji identitu v materiálním naplnění života, a tedy v požitkářském trávení volného času. Je třeba pomocí metod a prostředků takto trávený volný čas vhodně ovlivnit.

Volný čas se může stát i zdrojem určitého ohrožení, dochází při něm k velké části úrazů. Mladí lidé experimentují s drogami, čímž ohrožují sebe i své okolí. Z nudy překračují zákon, šikanují své vrstevníky, kradou auta, chovají se agresivně k příslušníkům jiných etnik, k starším a bezbranným osobám, atd.

V této práci se budu zabývat volným časem mládeže ve věkovém rozpětí 15 až 18 let. Jaké má tato kategorie možnosti, kde mohou být chlapci a dívky organizováni a realizovat se. Teoretická část je zaměřena na volný čas jako takový. Na jeho náplň, na to, jak mohou mladí lidé trávit svůj volný čas v českobudějovickém regionu. V praktické části se pomocí dotazníku snažím zjistit konkrétní data, týkající se volného času. To znamená, co dělají ve volném čase, jestli jsou s tím spokojeni. Jak se dívají na jejich volný čas rodiče, zda je to vůbec zajímavá a jestli s tím také souhlasí. Co by chtěli měnit na tom, jakým způsobem tráví volný čas, atd. Odpovědi z dotazníku doplňují informace získané řízeným rozhovorem. Petr Sak, který se zabývá ve svých výzkumech volným časem, poukazuje na to, že se změnil charakter trávení volného času. Tato proměna je spojena s technologickým vývojem a s nástupem nových médií. Pro současné děti a mládež jsou to nové informační a komunikační

technologie, to znamená osobní počítač, případně notebook, MP3 přehrávače, mobilní telefon a internet.

Setkávají se vůbec mladí lidé mimo školu, kde studují? Nebo tráví čas v pohodlí domova u televize a s výše uvedenými vymoženostmi 21. století, bez toho, aby spolu komunikovali tváří v tvář, aby se setkávali osobně? Mají vůbec nějaké zájmy, které by jim přinášely uspokojení, jak v duševní nebo fyzické oblasti?

Zvolila jsem si téma volný čas, abych se dobrala odpovědí na tyto otázky. Setkávám se s touto věkovou skupinou v zaměstnání a chtěla jsem zjistit, čím se zabývají mimo školní vyučování, abych je poznala i z této mně neznámé stránky. Zásadní literaturou je Sak P.: Proměny české mládeže a Pávková J.: Pedagogika volného času.

I. Teoretická část

1 Pojem volný čas

Literatura, zabývající se volným časem, definuje tento pojem z různých pohledů. Volný čas představují nejen časové, ale také obsahové aspekty. Volný čas – doba strávená ve škole ohraničená zvoněním na přestávky. Volný čas – svoboda a volnost. Na volný čas se můžeme dívat ze dvou hledisek. Volný čas může být jak negativní, tak pozitivní. Negativní hledisko představuje volný čas jako zbývající dobu, která zůstává mimo dobu studia ve škole, a práce, povinnosti v domácnosti a mimo uspokojení základních potřeb. Naopak je tomu z pozitivního hlediska, kdy je tento čas prezentován jako prostor v čase, se kterým lze volně disponovat. Mohl by tak pro jedince v těchto okamžicích znamenat svobodu. „Je také dobou, v níž se individuum může nezávisle na jakýchkoli povinnostech výhradně svobodně realizovat a dělat to či ono, k čemu jej nikdo nenutí a k čemu také není podvědomě nucen“ (Vážanský, 1992, s. 11). Za volný čas je podle sociologických kritérií tedy považován čas, v němž každý jedinec svobodně na základě svých zájmů, nálad a pocitů volí svou činnost, kterou se chce zabývat.

Pojem volný čas začal být aktuální až ve chvíli, kdy se začala zkracovat pracovní doba. V širší míře začaly být dostupné moderní civilizační výhody. Záleží však stále na způsobu seberealizace. Neméně důležitý je také věk, pohlaví, profese (spíše u dospělých), stupeň vzdělání a samozřejmě vzájemná kombinace všech těchto faktorů. Volný čas podle Pávkové lze tedy shodně chápat jako „opak nutné práce a povinností, dobu, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění. Pod pojem volný čas se běžně zahrnují odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, dobrovolné vzdělávání, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené. Z hlediska dětí

a mládeže nepatří do volného času vyučování a činnosti s ním související, sebeobsluha, základní péče o zevnějšek a osobní věci, povinnosti spojené s provozem rodiny, domácnosti, výchovného zařízení i další uložené vzdělávání a další časové ztráty. Součástí volného času nejsou ani činnosti zabezpečující biologickou existenci člověka (jídlo, spánek, hygiena, zdravotní péče). Ale i z těchto činností si někdy lidé vytvoří svého koníčka, což je zřejmě např. ve vztahu k přípravě (i konzumaci) jídla“ (Pávková, 1999, s. 15).

Když bude společnost schopna zabezpečit kvalitní trávení volného času dětí a mládeže, urychlí tím podle Saka rozvoj všech schopností mladé generace a sníží tak možnosti vzniku sociálně patologických jevů.

1. 1 Věkové zvláštnosti dětí a mládeže

Účastníci aktivit volného času zaujímají podle věku velké rozpětí. Podle právního řádu České republiky lze o dítěti hovořit do 18 let věku (nabytí právní způsobilosti) a o mládeži do 26 let věku. V rámci koncepčních materiálů Evropské unie je jako mládež označována skupina obyvatelstva od 15 do 24 let věku.

V praktické části se budu zabývat věkovou skupinou 15–18 let. Mládež v tomto věku podle Saka má nevíce psychických a sociálních rysů, které jsou charakteristické pro mládež. Zakončila základní školní docházku a zahájila svou kvalifikační přípravu, kterou někteří také dokončí. V tomto období dochází k významným a největším změnám ve způsobu života. „Biopsychické potřeby v tomto věku jedince silně motivují k sociální interakci a k jeho socializaci“ (Sak, 2000, s. 89).

Každá věková skupina má určitá specifika - viz. následující přehled věkových zvláštností dětí a mládeže.

Tělesný vývoj	Duševní vývoj			Sociální vývoj
	Rozumový	Citový	Volní	
STARŠÍ ŠKOLNÍ VĚK (15 – 18, event. 20 let)				
Doznívání pubescence, zklidnění tělesného vývoje, zpomalení růstu – roste hlavně trup, ladnější tvary, vyhraňování typu postavy, dokonalá činnost orgánů – tělesná zdatnost, úplná pohlavní zralost, pohybová koordinace na vysoké úrovni; kritičnost k vlastnímu vzhledu, vliv na psychiku, sebevědomí.	Vnímání: zjemňuje se, systematicčnost. Pozornost: lepší koncentrace, intenzita, záměrnost. Představitovost: přesná, bohatá, originální asociace. Fantazie: tvůrčí, pokusy o uměleckou tvorbu, denní snění. Paměť: logická, větší kapacita, trvalost, přesnost. Myšlení: vrchol vývoje všech kognitivních operací, forem myšlení. Řeč: živá, barvitá, tvořivá s humorem.	Postupná stabilizace, lepší sebeovládání, uklidnění citů, které jsou však dále intenzivní, trvá ambivalence. Vývoj vyšších citů: morálních (vlastní úvahy o dobru a zlu), intelektuálních (studijní specializace, zájmy, touha cestovat), estetické (prožívání krásy v umění, přírodě, lidských vztazích).	Od impulsivnosti k rozvážnosti, cílevědomosti a vytrvalosti; vyšší motivy (životní plány, ideály, životní uplatnění); v náročných situacích nebezpečí zkratovitého jednání (i sebevražedné pokusy).	Pocit rovnosti s dospělými, kritičnost k autoritám; přechod ze ZŠ na SŠ (profesní příprava), někteří dosáhnou ekonomické samostatnosti; význam vrstev. skupin, konformita, kamarádství, přátelství (i na celý život); partnerské vztahy (riziko předčasných těhotenství a sňatků); zájem o společenské dění.

(Pávková J. a kol., Pedagogika volného času, 1999, str. 85)

Volný čas představuje svobodu jednotlivce, ale odvíjí se také od školních a mimoškolních aktivit, které jedinec koná např. v rodině. „Volný čas nabývá významu u jedince s jeho dospíváním, s vyhraňováním jeho potřeb a zájmů.

V adolescenci a dospělosti již jedinec zpravidla umí nakládat s volným časem z pohledu svých životních aspirací“ (Spousta, 1996, s. 12).

Žádné další životní období v životě jedince není tak bohaté a nezabírá tak široký okruh zájmových aktivit jako je tomu právě v dětství a mládí. Další vývoj spíše inklinuje k značnému omezení a k prohlubování již jen určitého konkrétního zájmu. Orientace na určitý zájem z hlediska obsahu se tvoří u jedince v mládí. Volný čas, volnočasové aktivity a hlavně jejich obsahová náplň má neopomenutelný význam pro životní vývoj jedince do budoucnosti.

2 Význam volného času v životě člověka

Každý člověk má ve své blízkosti další jedince, podle kterých si vytváří určité vzorce chování. Ty tvoří kulturní základ jeho života. Záleží na tom, zda se jedinec narodil do dobrých ekonomických podmínek své rodiny. Od nejútlejšího věku se na rozvoji všech jeho kvalit podílí největší měrou výchova v rodině.

Mladí lidé svůj volný čas velmi oceňují, ale ne vždy jej dobře využívají. Každý jedinec si tvoří vzorce chování a priority hodnot v průběhu svého života. To, k čemu byl dříve veden, - kniha, byť z počátku jen pohádková, kreslení si, poslouchání hudby a někdy také hraní na hudební nástroj. Zážitky, které mu přineslo např. divadelní nebo filmové představení, to vše mu přináší do života a pro jeho další vývoj určité zkušenosti, prožitky a dovednosti. Toto vše získává člověk v průběhu svého života, ne ze dne na den. Všechny aktivity, kterým se věnujeme, nám umožňují vést život zajímavější, zbavují nás nudy a nespokojenosti. Každý jedinec si vybírá z široké nabídky podle svého zájmu, zcela svobodně a individuálně. Má právo tvořit si vlastní estetický a kulturní postoj, jak se mu líbí.

Spektrum aktivit ve volném čase je v tomto věku nejširší, protože mladí lidé mají nejvíce volného času. Rodiče jim zajišťují existenční a sociální

potřeby. Všechny aktivity, do který se pouštětí a chtějí vyzkoušet, jsou pro ně nové a často velmi atraktivní. Může se již také jednat o určité partnerské vztahy, ale ty ještě ve většině případů nejsou v takové fázi, aby jedince izolovaly od dalších sociálních kontaktů a aktivit.

Volný čas má podle Saka ve vztahu k jedinci zejména funkci relaxační, rekreační a rozvojovou. V dětství a mládí je to široké spektrum zájmových aktivit, které se v další vývojové etapě redukuje a prohlubuje se jen určitý konkrétní zájem, který má význam pro celoživotní orientaci člověka. „Činnosti člověka ve volném čase nejsou izolované projevy lidské aktivity, ale články v řetězci příčin a důsledků. Jsou výrazem subjektivní stránky člověka, jeho potřeb a zájmů“ (Sak, 2000, s. 133).

2. 1 Životní styl a volný čas

To jakým způsobem každý využívá svůj volný čas je jedním ze zásadních ukazatelů životního stylu. Zahrnuje také žebříček hodnot, které si každý jedinec utváří a orientuje se na ně. To se také projevuje v tom, jak se chová. Hodnoty se utvářejí postupně, různými aktivitami každého a vlivem různých životních podmínek. Životní styl tedy určuje také způsob trávení volného času. Každý jedinec má svůj systém hodnot, který se odvíjí od toho, jakou hodnotu volnému času přisuzuje. Jestli je například tak pohlcen prací (v pozdějším věku), v našem případě studiem, že i v tomto čase, který by mohl prožít relativně docela jinak, je orientován pouze tímto jedním směrem. Záleží na tom, jakou hodnotu volnému času pro sebe přiřazují. Pro někoho je největší hodnotou práce – jak již bylo výše uvedeno (případně pro studenty studium a po škole brigáda a s ní spojené vydělávání peněz). Pro někoho jiného to mohou být hodnoty zase jiné, jako je sport, zábava, poslech hudby, četba knih, divadlo, výtvarná tvorba, atd. Nemalou měrou se na náplni volného času podílí také počítač s různými typy her a samozřejmě internet, se svým např. chatováním. Ideální stav by byl, kdyby se vše dostalo do rovnováhy, v našem

případě jsou to školní povinnosti, příprava do školy, pomoc v rodině, a samozřejmě i to, čím se zabýváme ve volném čase. „Životný styl je sice typický pro danou životní etapu, ale obsahuje základy celoživotního stylu, který se podle jednotlivých životních etap dále modifikuje“ (Sak, 2000, s. 46).

3 Osobnost člověka

Osobnost člověka se utváří v průběhu ontogenetického vývoje pomocí různých činitelů. Jsou to vrozené předpoklady, vlohy, vlivy prostředí – obzvlášť sociální prostředí, výchova. Tito činitelé formují rysy osobnosti. V některých případech mohou být i nežádoucí. Zásadní roli má primární sociální skupina – tedy rodina se svými vzájemnými vztahy, tolerancí, sociálním zázemím atp. Přímo na ni navazuje předškolní zařízení a později škola. Další možností, kde se utváří osobnost člověka, jsou vrstevnické skupiny. Příslušnost k takovéto skupině může závažným způsobem určovat náplň volného času jedince. Významné je rovněž působení hromadných sdělovacích prostředků a informačních technologií. Vlastní aktivity usměrňují vývoj osobnosti a určitým způsobem jej ovlivňují.

Podle Heluse se osobnost vyvíjí v důsledku působení sociálních vlivů a v průběhu socializace se začleňuje do různých mezilidských vztahů, ve kterých nalézá své postavení, svou roli, kde se uplatňuje, kde má jistotu a bezpečí. Zapojuje se také do společných činností, ve kterých se realizuje a dosahuje určitých výkonů. „Takto chápáná socializace je socializací osobnosti v tom smyslu slova, že se týká člověka v jeho celistvosti – tzn. úhrnu jeho vlastností i směřování jeho životní cesty. Ovlivňuje zásadním způsobem nejenom jeho psychiku, ale promítá se i do jeho tělesnosti. Ovlivňuje utváření jeho individuálního svérázu, ale také tento svéráz propojuje s tím, co je společné lidem, k nimž přináležejí a kteří přináležejí k němu“ (Helus, 2004, s.173).

4 Vlivy působící na jedince

Důležité jsou i sociální interakce, kontakty s lidmi kolem nás, tedy s jednotlivci i sociálními skupinami. Patří sem škola, učitelé, vrstevníci, kamarádi, hromadné sdělovací prostředky, literatura aj. Instituce a organizace, které působí na děti a mládež a snaží se je naučit smysluplně volný čas využívat za pomoci své nabídky, svých zkušeností a prezentací své práce a případně i úspěchů dosažených se svými svěřenci z řad dětí a mládeže.

Výchova dětí a mládeže v době mimo vyučování by měla probíhat pomocí pedagogického ovlivňování. Měla by vést jedince k vhodnému využívání volného času, formovat jeho zájmy, uspokojovat jeho potřeby, rozvíjet určité schopnosti a morální vlastnosti.

Sociální vlivy, které působí na jedince představují podle Heluse ostatní lidé jako individua, se kterými se jedinec stýká a ztotožňuje a srovnává. Podle nich se snaží orientovat, na nich může být závislý (či oni jsou závislí na něm); s nimi se snaží soutěžit nebo spolupracovat. Může být s nimi také v konfliktu nebo mezi nimi vládne harmonie. Může je sám vést nebo je jimi veden, může je mít rád i nenávidět. Stejně tak u nich může hledat útočiště nebo se jich bojí.

V sociálních skupinách, ze kterých se jedinec identifikuje a ve kterých zaujímá určité postavení, se snaží mít určitý vliv a realizuje se určitou rolí. Vůči skupině zaujímá postoj, s ostatními se ztotožňuje nebo se od nich odvrací.. Sociální skupiny jsou tvořeny vzájemnými pouty svých členů, celkovou atmosférou a tím, jaký mají styl soužití, apod.

„Společenské, hospodářské, politické a kulturní poměry ovlivňující jedincovy hodnotové orientace (to, oč usiluje, na čem mu záleží), normy a principy, jimiž se řídí, přesvědčení a víry, které zastává, události, v něž doufá či kterých se obává. Zvyklosti a pravidla, obvyklé či mimořádné životní způsoby“ (Helus, 2004, s. 172).

4. 1 Rodina

Rodina je primární sociální skupina. Sochůrek ve své knize uvádí, že rodina je základem společnosti, „jako primární základní skupina, ve které probíhá socializace jedince, formuje se jeho osobnost, normativní a hodnotová sféra, rozvíjejí se emoce, vůle, schopnosti, dovednosti a návyky. Správně fungující harmonická rodina je základem zdravého psychického vývoje dítěte a člověka“ (Sochůrek, 2007, s. 36).

Demokratizace s sebou nese daleko více volnosti, nové podněty mimo působení rodiny. Proto je zapotřebí mladým lidem ozřejmit kvalitu podnětů a správně je nasměrovat. Je tu však jeden problém. Mezi rodiči podle Saka nacházíme dvě rizikové skupiny. Rodiče podnikatelé, kteří veškerý svůj čas, myšlenky a energii věnují svému podnikání a na děti, ani na jejich výchovu jim již nezbyvá čas. Dětem se to pak snaží vynahradit ve formě peněz a luxusního zboží. Naopak druhá skupina rodičů je naprosto odlišná a řeší finanční, někdy až existenční starosti, které mohou být úzce spojeny i starostmi, které se týkají jejich zaměstnání.

Děti a mládež přebírají životní styl svých rodičů, napodobují je a tedy i způsob, jakým tráví svůj volný čas. Vztahy mezi rodiči jsou různé, někdy kladné, někdy záporné, ale vliv rodiny, rodičů, sourozenců i dalších příbuzných ovlivňují jedince silně a trvale. „Přenos hodnot rodičů na děti proto probíhá v každodenním jednání, při řešení problémů a zvláště v náročných a krizových situacích“ (Sak, 2000, s. 39).

Pro tvorbu stylu volného času je důležitá rodina z hlediska toho, o jaký typ rodiny se jedná. Zda je to rodina malá či velká, uzavřená či otevřená. Rodinu podle Sochůrky můžeme také dělit na: vlastní formálně úplnou rodinu, kde jsou oba rodiče vlastní a jejich děti, formálně úplnou rodinu, kdy jeden z rodičů je vůči dítěti nevlastní, formálně neúplnou rodinu, kde jeden z rodičů

zemřel, dítě se narodilo jako nemanželské, rodiče jsou rozvedeni a dítě žije s jedním z vlastních rodičů. Dále to může být neformálně úplná rodina, kdy rodiče nejsou oddáni, ale jinak plní funkci vlastní úplné rodiny. Jejich vztah je v pozici druh-družka. Posledním typem je neformálně neúplná rodina, kdy rodiče spolu nežijí, ale nejsou rozvedeni. Zvláštním typem těchto rodin jsou pak rodiny lidí, kteří pracující dlouhodobě mimo domov.

„Rozhárané a disharmonické rodinné prostředí však zároveň nepřímou spolupovytváří či akcentuje nebo naopak nedostatečně koriguje negativní vlastnosti osobnosti dítěte. Časté hádky rodičů, alkoholismus či drogová závislost, dokonce fyzické útoky mezi rodiči – to jsou zvory, které dítě v takovéto rodině denně vidí. Žije ve strachu před tím, co bude až se otec vrátí zase opilý, kterého „strejdu“ si dnes přivede matka apod. Někdy si však tyto návyky přenáší na sebe a odnáší do života“ (Sochůrek, 2001, s. 38).

Dalším ukazatelem pro tvorbu stylu volného času je věk rodičů i dětí. Také počet dětí v rodině, jejich pohlaví a styl rodinné výchovy. Rodinná výchova se dá rozdělit do třech základních typů. Je to demokratická výchova, která zahrnuje kladné citové projevy, přiměřenou kontrolu, jedinec je respektován. Takto vychovávaná osobnost je vnitřně vyrovnaná, samostatná a zdravě sebevědomá. Druhým typem je autoritativní výchova, rodiče používají přísné tresty i za drobnosti, jedinec je citově zanedbávaný. Osobnost je vnitřně labilní s projevy agresivity. Třetí možností je liberální výchova, která je uvolněná, jedinci chybí řád, smí vše, není trestán, jeho nevhodné chování je přehlíženo. Různé formy výchovy mohou usnadňovat nebo ztěžovat vývoj jedince.

Neméně důležité jsou zájmy rodičů a to, jak si je vzájemně tolerují. V současné době nezanedbatelnou otázkou je, kolik finančních prostředků jsou ochotni věnovat koníčkům svým i svých dětí, protože organizované aktivity, ať už se jedná o nějaký klub, sportovní oddíl, či jiné zařízení, jsou dost drahou záležitostí.

Způsob využívání volného času je ovlivněn sociálním prostředím, ve kterém nejdůležitější vliv má rodina. Rodiče jsou pro své děti určitými vzory negativními i pozitivními. Některé rodiny však neplní svou výchovnou funkci a nezajímají se o to, jak jejich dítě tráví svůj volný čas. Pávková ve své knize uvádí určitou cestu, jak řešit tuto situaci za pomoci různých institucí, jako jsou „školy, výchovná zařízení i další subjekty mají možnost tento nedostatek do určité míry kompenzovat kvalifikovaným pedagogickým vedením. Pokud se to nepodaří, je zvýšené nebezpečí, že se dítě dostane do vlivu nežádoucí vrstevnické skupiny, kde je jeho vývoj ohrožen“ (Pávková, 1999, s. 17).

Zájmy a záliby mohou pomoci posunout člověka v náročných životních situacích, životních neštěstích a ztrátách. Důležité je mladého člověka naučit, jak využívat svůj volný čas a formovat tak své zájmy.

5 Efektivní využívání volného času

Efektivní využívání volného času by mělo být součástí moderní společnosti a života každého jedince, především dětí a mládeže. Volný čas je protívahou pracovního nasazení ve škole, podílí se na tvorbě hodnotového žebříčku dětí. Rozvíjí osobnost jedince z hlediska vůle, seberegulačních vlastností aj. Nemenší význam má i při tvorbě a ovlivňování sociálních vztahů, interakcí a komunikaci. Některé z aktivit mohou podporovat zdravý tělesný vývoj a zdravý životní styl. Působí preventivně v oblasti sociálně patologických jevů.

Mohou se však vyskytnout určité problémy a případy, které neumožňují efektivně a kvalitně využívat volný čas. Může to být rodina, která neplní dobře svou výchovnou funkci, dále finanční možnosti a sociální zázemí rodiny. Může se projevit také negativní vliv sociální skupiny, etnika. Problém může být také v tělesném, mentálním nebo sociálním handicapu. Také nedostatek volného času, zapříčiněný nepřiměřenými nároky rodičů, může to však být i škola se

svými požadavky na přípravu. Může to být také pasivita, nechut' nebo neschopnost jedince nebo také nesprávná volba aktivit aj. Aspektů je mnoho, ale záleží na každém jedinci, jak si s nimi poradí a jak si vše dokáže zorganizovat, aby měl volný čas pro sebe a mohl ho strávit podle svých představ.

„Trávení volného času je svobodnou záležitostí každého člověka, záleží jen na něm, jestli ho využije k realizaci svých zálib, zájmů a uspokojení svých potřeb, ke svému rozvoji a seberealizaci, nebo ho prostě promarní“ (Hodaň, 2002, s. 117).

6 Členění zájmů

Jako zájmy označuje Helus „uvědomělé, dlouhodobé a soustavné zaměření aktivity jedince na určitou oblast poznávání a činorodé seberealizace. Zájmy mají značný osobnostně rozvíjející význam v tom smyslu slova, že integrují celou řadu oblastí osobnosti a dávají jim aktivní nasměrování“ (Helus, 2004, s. 120). Příkladem může být sběratelský zájem, např. botanický, který v sobě spojuje různé druhy zaměření. Jedinec se zajímá o určitou oblast, chce o ní vědět co nejvíce, vyhledává si a čte s tím spojené množství informací. Je to poznávací zaměření. Další je sociální zaměření, kdy jedinec v důsledku svého zájmu navazuje výběrové kontakty, je členem různých kroužků a klubů, účastní se také různých soutěží. Shromažďuje a třídí různé předměty sbírky, tím se podporují jeho dovednosti a to je praktická prováděcí zaměření. Další je hodnotová zaměření, kdy jedinec si odříká, přemáhá svou lenost, a tedy pro svůj zájem je schopen přinášet oběti. Poslední je zaměření životního stylu. Jedinec si organizuje své denní činnosti tak, aby toho co nejvíce stačil, aby se mohl věnovat své např. sbírce, a tak má před sebou určité cíle, jak blízké tak i vzdálené.

6. 1 Hra

Význam hry podle Spousty je v ní samé, v tom, co poskytuje svým účastníkům. Přináší jim různé pocity, jak napětí, tak i radosti, dává jim možnosti svobodně se rozhodovat a také jednat. Každá hra má svou strukturu spojenou s danými pravidly. Má tedy svůj řád. Pomocí hry se můžeme vzdělávat, získávat nové vědomosti. Hra je ve své podstatě společenskou činností a jednou z forem aktivního odpočinku. Hru samotnou můžeme definovat jako činnost spontánní a dobrovolnou. Spousta ve své knize používá definici hry nizozemského vědce J. Huizinga: „Hra je dobrovolná činnost, která je vykonávána uvnitř pevně stanovených časových a prostorových hranic, podle dobrovolně přijatých, ale bezpodmínečně závazných pravidel, která má svůj cíl v sobě samé a je doprovázena pocitem napětí a radosti a vědomím jiného bytí, než je všední život“ (Spousta, 1996, s. 22). S rozvojem informačních technologií dochází k tomu, že děti a mládež již téměř nehrají deskové hry, ale svůj zájem spíše směřují na počítač, kde již v základním programovém vybavení si mohou najít a tedy i hrát jednoduché hry, jako jsou např. miny, karty, atd. Jiná situace je u těch, kteří mají k dispozici internet. Tam potom mají neomezené množství různých typů her. Mohou hrát i s reálným protivníkem na druhé straně. Záleží tedy na každém, co si vybere.

6. 2 Umění

Zvláštní pozici ve volném čase dětí a mládeže mívají aktivity, které bychom mohli označit jako umělecké. V tomto smyslu se může jednat o volnočasové aktivity vztahující se k hudbě, výtvarnému, filmovému, literárnímu, tanečnímu a divadelnímu umění. Hudbě se pasivně věnuje téměř každý, protože výdobytky dnešní doby jako jsou MP3 přehrávače, umožňují nejen dětem a mládeži mít svou hudbu s sebou a nepřetržitě ji pasivně poslouchat. Aktivně se hudbou zabývá mládež méně, jde přímo o hru na nějaký

hudební nástroj nebo o členství v pěveckém souboru. Toto vše vyžaduje určitou disciplínu, odříkání a to není každý ochoten a schopen podstoupit. Výtvarné umění jako volnočasová aktivita nebývá tak častou záležitostí. Spíš jde pouze o kreslení si pro radost. Návštěva různých výstav výtvarných děl je záležitostí školního rozvrhu, než že by se někdo dobrovolně a ve svém volném čase šel podívat na výstavu. Sak uvádí, že „výtvarná činnost, hudebně dramatické aktivity, návštěvy výstav, muzeí a galerií, návštěvy divadel a koncertů vážné hudby, tedy nenáročnější kulturní aktivity, patří k činnostem, které se vytrácejí ze způsobu života mládeže“ (Sak, 2000, s. 143). Film a filmové umění je rozšířenější. Záleží však také na kvalitě filmové tvorby. Mládež sleduje různé pořady (kriminální seriály, horory, atd.), ale tvorba, se kterou se můžeme setkat v rámci televizního vysílání, není vždy svým obsahem nejvhodnější pro její další vývoj. Tanečnímu umění se věnují v tanečních a baletních souborech ve velké většině dívky. Volnočasovou aktivitou se tak později stává u dospívající mládeže návštěva diskoték.

6. 3 Tělovýchovné aktivity a sport

Tyto tělovýchovné aktivity a sport představují jednu z forem aktivního odpočinku. Realizují se tak tělovýchovné zájmy a předpoklady jedinců v různých oddílech, klubech a sportovních školách. Mezi nejčastější formy patří pravidelné cvičební hodiny, realizované např. v tělocvičně. Jde např. o aerobic, jógu, kalanetiku, power jógu, atd.

6. 4 Pracovní činnost

Do této skupiny činností dětí a mládeže patří zájmové kluby a kroužky. Později je to účast na brigádách a na jiné pracovní činnosti, konané za účelem vydělání peněz.

6. 5 Návštěva muzeí

Muzea patří k základním a nejvíce navštěvovaným kulturním zařízením. Svými uměleckými, přírodovědnými a technickými sbírkami zprostředkovávají svým návštěvníkům pohled na dějiny a kulturu.

7 Zájmové útvary

Činnost dětí a mládeže probíhá v zájmových útvarech, jako mohou být např. **kroužky**, což jsou menší útvary, které obohacují své členy zejména vnitřně – modelářský, rybářský kroužek, atd. Dalším útvarem je **soubor**. Zde se předpokládá veřejné vystupování v závislosti na tom, jak je útvar zaměřen – divadelní, taneční, hudební, aj. **Kluby** mají volnější organizační strukturu. **Oddíly** sdružují své členy v turistických nebo sportovních útvarech. Naproti tomu **kurz** má omezenou délku trvání, zpravidla jeden rok.

Výsledky své práce prezentují tyto útvary před veřejností formou výstav, různých vystoupení v závislosti na svém zaměření. Tato prezentace činnosti je svým způsobem i formou náboru pro získání nových členů.

7. 1 Zařízení a instituce pro výchovu mimo vyučování

Střediska pro volný čas dětí a mládeže - zahrnují domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností. Zaměřují se zejména na realizaci specializovaných zájmových činností pod odborným pedagogickým vedením. Organizují zájmovou činnost pravidelnou v kroužcích a příležitostnou, což jsou soutěže pro talentované jedince, prázdninové tábory apod. Významné je, že se mohou některých aktivit účastnit děti, mládež, rodiče s dětmi a případně i další zájemci.

Domovy mládeže - zajišťují výchovnou péči, ubytování a stravování žákům středních škol, kteří vzhledem ke vzdálenosti zvolené školy od místa

trvalého bydliště nemohou denně dojíždět. Kromě činností souvisejících s režimem dne, sebeobsluhy a přípravy na vyučování, je jejich úkolem dbát o hodnotné využívání volného času svěřené mládeže. Vzhledem k věkovým zvláštnostem je velmi důležité respektování principu dobrovolnosti, tedy realizace zájmových činností formou nabídky s uplatněním účinné motivace.

Dětské domovy – jsou zařízením pro ústavní výchovu. Mají zvláštní postavení, jedním z jejich úkolů je však také dbát o vhodné využívání volného času dětí a mládeže. V těchto zařízeních jsou umístovány děti od 3 do 18 let, eventuálně do ukončení studia, jejichž rodina se o ně z nějakého důvodu nechce, nemůže nebo neumí postarat. Pedagogičtí pracovníci se snaží, aby děti a mládež takto umístěné prožívaly volný čas podobným způsobem jako děti žijící v rodinách. Umožňují jim zapojit se do zájmových činností v různých typech výchovných zařízení, organizací a institucí, tak aby podporovali a rozvíjeli jejich zájmy, vlohy apod.

7. 2 Zájmové vzdělávání ve volném čase

Někteří jedinci mají zájem se vzdělávat i ve svém volném čase, což se děje jen v rovině dobrovolnosti a zahrnuje tak vlastní zkušenost získanou mimo rodinu, školu apod.

„Učení ve volném čase by se mělo odehrávat v příznivé atmosféře s minimem stresů, odkrývat, stimulovat a rozvíjet skryté síly jedince, překonávat citovou prázdnotu a chudobu prožitků. Může se odehrávat beze strachu, s chutí a v klidu a má mít prožitkový a činnostní charakter. Nemělo by být doménou pouze hlavy, ale i srdce a vůbec celého těla. Nejde jen o sbírání vědomostí a získávání dovedností, ale o ovlivnění životního způsobu a samotné kvality života prostřednictvím náplně volného času“ (Hodaň, 2002, s. 93).

Základní umělecké školy – mají ve své nabídce hudební, hudebně-pohybové, výtvarné a literárně-dramatické obory, ve kterých poskytují

uplatnění dětem i mládeži s vyhraněnými zájmy a schopnostmi v esteticko-výchovné oblasti. Připravují je také pro studium na odborných středních a vysokých školách s uměleckým zaměřením.

Jazykové školy – se zabývají výukou cizích jazyků dětí, mládeže, ale i dospělých.

Mimo výše uvedená zařízení může ovlivňovat volný čas mládeže ještě řada subjektů. Jsou to různá občanská sdružení, sdružení dětí a mládeže, různé tělovýchovné a sportovní organizace, kulturní a jiná zařízení. Jak dále uvádí Pávková, svou činnost, zaměřenou na výchovu dětí a mládeže v době mimo vyučovací dobu mohly také obnovit a rozšířit církve a náboženská společenství. „Jako příklad je možné uvést salesiánská střediska mládeže, která prostřednictvím činností ve volném čase realizují výchovu v duchu křesťanských myšlenek“ (Pávková, 1999, s. 46).

Pedagogické ovlivňování volného času spočívá v citlivém pedagogickém vedení dětí a mládeže. Každý by měl účelně vyplnit svůj volný čas. Zájmové činnosti chápeme jako cílevědomé aktivity zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů a schopností.

8 Práce s dětmi a mládeží v organizacích a institucích

V Českých Budějovicích mají děti a mládež možnost se realizovat ve svém volném čase v následujících organizacích a institucích, např.:

Adra – dobrovolnické centrum České Budějovice. Činnost – péče o seniory, děti a mládež (komunikační činnosti), sociálně aktivizační služby a dobrovolnický program.

Bratrská jednota baptistů – Klub Padák (pro děti do 13 let), setkání teenagerů, anglická a německá konverzace, kurzy kreativní tvorby.

**Centrum ekologické a globální výchovy Cassiopeia – základní článek hnutí
Brontosaurů Forest – Jizerská 4**

Dům dětí a mládeže – U Zimního stadionu 1, České Budějovice

Pravidelná zájmová činnost je provozována v jednotlivých odděleních (taneční, výtvarné, hudební a dramatické, přírodovědné, techniky, turistiky, tělovýchovy a sportu, vzdělávání a propagace, klubové činnosti). DDM organizuje příležitostnou a spontánní činnost pro děti a mládež, na kterou pravidelně upozorňuje formou letáků a článků na nástěnkách DDM, na základních i středních školách a v tisku. Veškeré informace je možné získat na webových stránkách www.ddmcb.cz. Dále organizuje soutěže a olympiády vyhlášené MŠMT ČR, OŠMT Krajského úřadu Jihočeského kraje, Magistrátem města České Budějovice a dalšími organizacemi. Příkladem může být akce, konaná dne 19.2.2008 v sále Jihočeské komorní filharmonie v Českých Budějovicích. Uskutečnilo se udílení cen "Talent Jihočeského kraje za rok 2007". V soutěži bylo 160 nominací, z nichž členové odborných komisí vyhodnotili 49 přihlášených v sedmi kategoriích - humanitní, přírodovědné, sportovní, technické, umělecké, všestranné a speciální. Organizuje i prázdninovou činnost, zejména letní dětské tábory a soustředění doma i v zahraničí s náplní sportovní, taneční, hudební, přírodovědnou a rybářskou, jazykovou, výtvarnou a keramickou. Cílem působení DDM je, aby každé dítě, našlo uplatnění svého zájmu, aby jej dále rozvíjelo a odneslo si do života řadu znalostí, dovedností a zkušeností, které mu pomohou prožívat v životě pocity štěstí, sounáležitosti a úspěchu. Nabídka zájmových útvarů pro školní rok 2007/2008 včetně přihlášky je k dispozici na webových stránkách DDM. Dům dětí a mládeže na začátku každého školního roku otevírá až 200 zájmových útvarů, do kterých se hlásí přes 2000 dětí, mládeže i dospělých.

Fond ohrožených dětí – je občanské sdružení s celostátní působností, které se od svého vzniku snaží pomoci dětem sociálně ohroženým – opuštěným, zanedbaným nebo dokonce týraným.

Junák – svaz skautů a skautek – u nás toto hnutí založil A. B. Svojsík.

Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji – poradenství (sociální, právní, psychologické), diagnostika, terapie, preventivní aktivity, přednášková činnost.

Kulturně vzdělávací centrum Pansofie – sociální kulturně vzdělávací služby a volnočasové aktivity pro děti a mládež, atd. Sociální terapeutické služby za účelem harmonizace osobnosti (terapie výtvarným uměním apod.). Cílem je prostřednictvím sociálních, kulturních i vzdělávacích aktivit rozvíjet všestranně bohatý komunitní i osobnostní život, který může zkvalitnit život rodinám s dětmi spolu s místní veřejností.

Nevo dživipen – Nový život – občanské sdružení, řeší problémy spojené s využíváním volného času dětí a mládeže, vzdělávání dětí a mládeže, zachovávání kulturních tradic Romů a jejich prezentace. Tyto cíle jsou naplňovány jednak realizací pravidelných zájmových kroužků pro děti v centru i mimo něj, pořádáním víkendových a táborových pobytů.

Pionýr - dobrovolné, demokratické, na politice nezávislé sdružení dětí a mládeže, zabývá se osvětovou, kulturně-výchovnou a charitativní činností.

Rubicon – V. Nezvala 46, poradenské a kulturní centrum pro mládež

Salesiánské hnutí mládeže – Klub České Budějovice, www.sasmcb.cz. Činnost probíhá v klubové sekci – nízkoprahový klub Oráč, atd. a romské sekci.

YMCA ČB – Křesťanské sdružení mladých lidí – je to dobrovolné, nepolitické a necírkevní sdružení, které vyrostlo na křesťanských základech, z nichž vychází i jeho činnost. Je však otevřeno každému, kdo se chce podílet na jeho činnosti a to bez rozdílu věku, rasy, národnosti, vyznání, politického názoru a sociálního původu. Místní sdružení v Českých Budějovicích má 3 kluby. Zabývají se prací s dětmi a mládeží prostřednictvím různých zájmových kroužků a klubů i jednorázových akcí. Nabízí rovněž víkendové akce, letní tábory, zimní pobyty v horách, různá školení a kurzy.

Další možností, kterou mohou využívat děti a mládež, jsou různé **kulturní instituce** (muzeum, planetárium, apod.) nebo **sportovní zařízení** (plovárna, stadiony, ...) apod.

8. 1 Rady rodičům pro výběr volnočasových aktivit

Česká rada dětí a mládeže (ČRDM) vydala na pomoc rodičům následující rady.

„Devatero rad České rady dětí a mládeže pro rodiče při výběru mimoškolních aktivit ... a jedna speciální návrh:“

1. Naslouchejte zájmům svého dítěte. Výběr mimoškolních aktivit by měl být otázkou vzájemné dohody mezi dítětem a rodičem. Rodič se může poradit s učitelem, na co je dítě šikovné, k čemu má vlohky. Pomoci mohou i pedagogicko-psychologické poradny.

2. Důležitá je dobrá parta. Dítě by mělo mít kolem sebe dobrou partu vrstevníků, protože ti hrají při výběru zájmových činností velkou roli. Snažte se poznat kamarády svých dětí a mít přehled o tom, co dělají ve volném čase.

3. Nejdříve stačí ochutnat. Není neobvyklé, když dítě v raném věku vyzkouší několik zájmových aktivit. Nelze mu proto vyčítat nestálost. Proměna zájmů dítěte je přirozená a souvisí s jeho vývojem.

4. Nemusíte mít nutně génia. Dítě, navzdory prokazatelnému talentu, do mimoškolních aktivit vysloveně nenuťte. Pravdou je, že talentované dítě musí, pokud chce dosáhnout úspěchů, hodně obětovat. Rodič by měl dítě spíše citlivě motivovat, pěstovat v něm zájem o danou aktivitu. Je rozhodně lepší mít zdravé tzv. normální dítě, než stresovaného, labilního génia.

5. Nechte své dítě užívat si dětství. Neorganizujte dítěti všechen volný čas a ponechte mu i pár hodin týdně trochu obyčejného lenošení. Vhodné je naplnit dětem čas po dvě či tři odpoledne týdně a myslet na to, aby se i minimálně jednou za měsíc dostaly (třeba se svým oddílem) na víkend do přírody.

6. Myslete na celkový rozvoj dětské osobnosti. Zdaleka ne každé dítě bude vrcholovým sportovcem nebo houslovým virtuosem. Rodiče si často přejí, aby dítě dosáhlo toho, čeho oni sami nedosáhli a promítají do svých dětí své nenaplněné sny a ambice. Pokud přitom nerespektují individualitu dítěte, jeho nadání a zájem, málokdy to vede ke skutečnému úspěchu. Hra v dobrém oddíle, kde je organizována s výchovným cílem, naopak dá dítěti mnoho užitečných dovedností do praktického života.

7. Hledejte kontakty a reference. Ptejte se na reference o sdružení, oddíle či kroužku ve svém okolí – dobrá zkušenost někoho z okolí je nejlepším doporučením. Kontakty na sdružení dětí a mládeže najdete i na internetu, celostátně např. na www.crdm.cz, www.bambibod.cz, v Brně na adrese www.klubovny.cz a v Praze na www.mitkamjit.cz.

8. Vyžadujte zpětnou vazbu. Zajímejte se o činnost oddílu, klubu, souboru či kroužku, poznejte dobře jejich vedoucí – budou časem vašimi nejlepšími spojenci při výchově vašich potomků.

9. Myslete s předstihem i na prázdniny. Celoroční činnost v oddíle, který znáte, je nejlepší vstupenkou na letní tábor, který je vyvrcholením každého roku a jeho završením.

10. Rodina je rodina. Sdružení dětí a mládeže (ani střediska volného času se svými kroužky) nejsou místem, kde děti máte co nejčastěji odkládat. Rodinné zázemí a vzpomínky na pěkné chvíle strávené s rodiči, sourozenci či prarodiči nemůže nahradit nic.

<http://www.crdm.cz/rservice.php>

8. 2 Rozvojový projekt v Českých Budějovicích

Freetime park Stromovka

Tento projekt je svou koncepcí velice aktuální v problematice volného času a určitě by mnohé zaujal. V současné době je to zatím jen „hudba budoucnosti“. Není určený ani časový horizont výstavby, je to jen takový skvělý nápad, který mě zaujal, a proto se o něm zmiňuji.

Především potřeba reagovat na současné trendy trávení volného času vedla k myšlence vybudování sportovního centra zaměřeného na tzv. streetové sporty. Stále více mladých lidí propadá těmto sportovním odvětvím, které nevyžadují členství v žádném oddíle a organizaci, ale naopak umožňují sportovat každému z vlastní vůle a chuti, jednoduše a nezávisle. Záměrem města České Budějovice bude nabídnout komplexní řešení pro tzv. streetové a adrenalinové sporty a vytvořit místo setkání lidí s podobným životním stylem.

Vybudování Freetime parku poskytne prostor pro sport, volný čas, kulturu, šanci seznámit se s novými lidmi s podobnými zájmy, a především náplň volného času pro nejširší část mládeže.

Umístění Freetime parku bylo vytipováno v těsné blízkosti parku Stromovka a areálu sportovišť Jihočeské univerzity, západně od nákupního centra Kaufland.

Náplň Freetime parku bude tvořit skatepark, lanové centrum, dirt areál, hřiště pro in-line hokej, streetbal a beachvolejbal, horolezecká stěna doplněná o dětské hřiště, zeleň a nezbytné provozní a technické zázemí. Důležitá je i také funkce a umístění multifunkčního objektu, jež poskytne prostor pro nezbytné občerstvení, sociální a šatnové zázemí sportujících, ale i prostory pro půjčování, opravu a drobný prodej sportovního vybavení.

Skatepark se stane středem Freetime parku, místem, které umožní využití pro nejširší skupinu sportovců, skateboardistů, bikerů (jezdci na bmx) a in-line bruslařů. Bude se skládat ze tří částí – betonového skateparku, připomínajícího atmosféru ulice (bazény, schody, zábradlí, boule a streetové překážky), dřevěného skateparku se zastřešením (bedny, zábradlí, transférové pyramidy a nájezdové plochy) a vnitřní temperované minirampy. Lanové centrum bude nabízet individuálně uzpůsobitelné programy jak pro začátečníky, tak již zkušené. V areálu bude také instruktor pro výuku, případně pouze dohled. Cílem této aktivity je překonat strach, naučit se spolupracovat v týmu a zacházet s jištěním. Zní to velice dobře a lákavě, otázkou je, kdy a zda vůbec se tento skvělý projekt bude realizovat.

Regionální televizní agentura uvedla ve svém zpravodajství ve čtvrtek dne 21. února 2008, že tento park pro mladé bude stát asi 65 miliónů korun. Pokud město získá peníze z regionálního operačního programu, začne se stavět už v tomto roce. V průběhu příštího roku by měl být dán do užívání veřejnosti – oplocený a se symbolickým vstupným.

<http://www.c-budejovice.cz/CZ/05/CityDevelopment/>

9 Závěr teoretické části

Děti a mládež může trávit svůj volný čas různými způsoby, zabývat se různými aktivitami, které jim přinesou radost a uspokojení. Záleží v největší míře přímo na nich, jak a čím chtějí svůj volný čas obohatit. Jestli se zajímají o to, jaká je v českobudějovickém regionu nabídka volnočasových aktivit. Nebo se jen nudí a nedělají pro změnu vůbec nic.

Důležité je však také pojmenovat nevhodné způsoby trávení volného času. Je to nadměrné sledování televizních programů s nevhodnou tematikou a videofilmů. Nepřiměřená záliba v počítačových hrách může vést až k náruživé vášni pro hrací automaty, která může vést až ke gamblerství. Vždyť se stačí kolem sebe rozhlédnout a zjistíme, že herny přibývají jako houby po dešti a dokonce i v blízkosti školních zařízení. Návštěvy nevhodných diskoték, restaurací a vináren. Seznamování se s tabákovými výrobky, alkoholem či drogou. V tomto případě primární skupinou již nemusí být pouze rodina, ale stává se jí parta.

II. Praktická část

10 Cíle a hypotézy empirického šetření

Praktická část se zaměřuje na zjišťování náplně volného času mládeže ve věku 15 – 18 let.

Výzkumy, které se týkají volného času provedeny již např. Doc. P. Sakem.

Výsledky tohoto výzkumu může využít ISŠ, kde byl výzkum proveden, pro každoroční plánování toho, kam své studenty vezmou na exkurzi, výstavu, do galerie, jestli jim v rámci vyučování umožní shlédnout filmové či divadelní představení. Cílem této práce je zjistit, jak studenti výše uvedené věkové skupiny využívají svůj volný čas, jaká je jeho náplň, jak jsou spokojeni atd.

Předpoklady:

1. Předpokládáme, že obecně rodiče ovlivňují své potomky při výběru aktivit v jejich volném čase. Současně předpokládáme, že ve větší míře ovlivňují dívky než chlapce.
2. Předpokládáme, že nejčastěji uváděné aktivity budou: počítač – internet, počítač – hry, sledování televize. Současně předpokládáme, že nejméně volenou aktivitou bude sběratelství, návštěva divadla a výtvarná tvorba.
3. Předpokládáme, že existuje rozdíl v tom, jak tráví svůj volný čas chlapci a jak dívky.
4. Předpokládáme, že rodiče s výběrem aktivit jak chlapců tak dívek souhlasí.

11 Metodologie a harmonogram provedení výzkumu

Pro účely šetření byla určena kategorie – studenti 1., 2. a 3. ročníku Integrované střední školy v Českých Budějovicích.

Při průzkumném šetření byla použita kvantitativní výzkumná strategie, která byla založena na vyhodnocení sběru dat prostřednictvím dotazníkového šetření a řízeného rozhovoru.

Při výzkumu byl použit jeden druh nestandardizovaného dotazníku (viz. příloha č. 1), kde byly kombinovány otázky otevřené a uzavřené. Dotazníky byly vypracovány autorem této práce. Dotazník pro studenty obsahoval 15 otázek. Před samotnou distribucí dotazníku probíhal předvýzkum, na jehož základě došlo k drobným úpravám ve formulaci otázek.

Průzkum probíhal v lednu a únoru 2008. Dotazníky jsem zadávala studentům z velké části osobně. Menší část zadali vyučující v rámci svého vyučovacího předmětu. Učitelé byli seznámeni s tím, k jakému účelu výzkum slouží a se způsobem vyplnění dotazníků. Poté byly dotazníky předloženy studentům. Bylo jim také sděleno, že dotazníky jsou anonymní a nebudou se známkovat. Učitelé upozornili studenty, aby si své odpovědi rozmysleli. Studentům trvalo vyplnit dotazník 15-20 minut. Bylo rozdáno celkem 146 dotazníků.

Pro verifikaci šetření výzkumu jsem použila metodu řízeného rozhovoru, který probíhal v únoru 2008 mimo vyučovací dobu. Strukturovaný rozhovor obsahoval celkem 9 otázek. Celkem se dobrovolného rozhovoru zúčastnilo 36 studentů. Získané informace doplnily výsledky výzkumu provedeného formou dotazníku. Údaje jsou pro lepší orientaci a názornost zpracovány do tabulkových přehledů. Podrobnosti jsou uvedeny v přílohách.

12 Vyhodnocení výsledků jednotlivých otázek

Pohlaví mužské/ženské (dále jen chlapci/dívky)

Pohlaví	Počet	Vyj. v %
Mužské	78	53,42
Ženské	68	46,58
Celkem	146	100,00

Dotazník vyplnilo celkem 146 respondentů – což představovalo 78 chlapců – tj. 53,42 % a 68 dívek – tj. 46,58 %.

Počet dovršených let věku

Respondenti	Věk			
	15	16	17	18
Chlapci	12	24	23	19
Dívky	11	23	17	17
Celkem	23	47	40	54

Pro účely zkoumání byla vybrána věková skupina 15-18 let. Dívek ve věku 15 let bylo 11, ve věku 16 let jich bylo 23, ve věku 17 let jich bylo 17 a ve věku 18 let také 17. Chlapců ve věku 15 let bylo 12, ve věku 16 let jich bylo 24, ve věku 17 let jich bylo 23 a ve věku 18 let jich bylo 19. Věkovou skupinu 15 let představuje v celkovém počtu 23 všech respondentů (tj. 15,75 %), ve věku 16 let je to 47 osob (tj. 32,19 %), ve věku 17 let je to 40 osob (tj. 27,40 %) a ve věku 18 let je to 36 osob (tj. 24,66 %).

Bydliště – pouze místo (př. Č. Budějovice)

Studenti v počtu 110 uvedli jako své bydliště níže uvedené lokality.

Zbývajících studentů v počtu 36 bydlí vždy po 1 v lokalitách uvedených v podrobné příloze č. 2.

Místo	Počet respondentů
České Budějovice	62
Prachatice, Český Krumlov	6
Borovany	5
Dolní Bukovsko, Veselí n. Luž.	4
J. Hradec, Křemž, Třeboň	3
Hořice n. Šumavě, Lišov, Litvínovice, Loučovice, Velešín, Vimperk, Zliv	2

Jsem ubytován/a na domově mládeže

Respondenti	15		16		17		18	
	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE
Chlapci	3	9	5	19	6	17	1	18
Dívky	2	9	2	21	1	16	5	12
Celkem	5	18	7	40	7	33	6	30

Na domově mládeže je ubytováno 25 respondentů (17,12 %) – tj. 15 chlapců a 10 dívek z celkového počtu 146. Na domově mládeže tedy není ubytováno 121 respondentů (82,88 %).

Otázka č. 1

Co nebo kdo Tě ovlivňuje při výběru aktivit ve Tvém volném čase?

Možnosti	Dívky		Chlapci	
	ANO	NE	ANO	NE
Rodiče	14	36	21	33
Škola	16	32	16	36
Kamarádi	44	15	43	16
Nikdo, rozhoduji se sám/sama	40	7	53	11

Odpovědi při volbě jiná možnost:

Dívky – přítel, nálada, čas.

Chlapci - přítelkyně, nálada, peníze.

Z uvedených odpovědí vyplynuly zajímavé skutečnosti. Rodiče více ovlivňují při výběru volnočasových aktivit chlapce než dívky, další odpovědi jsou vyrovnané.

Otázka č. 2

Jsi spokojen/a s tím, jak trávíš svůj volný čas?

Respondenti	15		16		17		18	
	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE
Chlapci	11	1	21	3	20	3	18	1
Dívky	10	1	20	3	13	4	16	1
Celkem	21	2	41	6	33	7	34	2

V odpovědích převažuje kladné vyjádření, více spokojeni s tím, jak tráví svůj volný čas, jsou celkově chlapci (47,25 %), dívky (40,41 %) jsou spokojené méně. V celkovém počtu 129 (88,36 %) respondenti jsou spokojeni s tím, jak tráví svůj volný čas. Pouze 17 respondentů (11,64 %) spokojeno není. V konkrétním případě je to v záporných odpovědích u chlapců v počtu 8 a u dívek v počtu 9.

V tomto případě je vhodné pro upřesnění situace uvést odpovědi na otázku č. 5 (Chceš něco měnit?) ze zadávaného rozhovoru. S tím, jak tráví svůj volný čas jsou dotazovaní spokojeni, ve většině nechtějí nic měnit. Někteří by chtěli mít víc volného času v tom smyslu, že chtěli stihnout víc aktivit. Důležitá je pro ně budoucnost, kde by mohla nastat určitá změna, vždy záleží na situaci. Změnám se bránit nebudou.

Otázka č. 3

Máš dostatek volného času?

Respondenti	15		16		17		18	
	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE
Chlapci	7	5	12	12	11	12	13	6
Dívky	8	3	12	11	11	6	10	7
Celkem	15	8	24	23	22	18	23	13

Respondenti celkově odpověděli kladně v 84 případech (57,53 %). Dostatek volného času nemá 62 respondentů (42,47 %). K těmto údajům se také vztahuje otázka č. 5 (Chceš něco měnit) z řízeného rozhovoru. Chtěli by mít více volného času, aby se mohli zabývat větším množstvím aktivit. Brání jim v tom dojíždění ze školy, příprava na vyučování. Počítají s určitou změnou do budoucna. Což ovšem také záleží na individuální situaci.

Otázka č. 4

Chtějí rodiče vědět, kde a s kým trávíš svůj volný čas?

Respondenti	15		16		17		18	
	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE
Chlapci	6	6	20	4	16	7	15	4
Dívky	10	1	18	5	14	3	11	6
Celkem	16	7	38	9	30	10	26	10

Respondenti uvedli s velkou převahou, že rodiče chtějí vědět, kde a s kým tráví svůj volný čas. Kladně odpovědělo 110 respondentů (75,34 %). Záporná odpověď se vyskytla ve 36 případech (24,66 %). Při porovnání výsledků zvlášť chlapců – kladně jich odpovědělo 57. Záporně – rodiče nechtějí vědět – 21 chlapců. U dívek je kladná možnost pouze v 53 případech, záporná v 15 případech.

Otázka č. 5

Trávíš svůj volný čas většinou tím, že se jen tak touláš s přáteli?

Respondenti	15		16		17		18	
	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE
Chlapci	6	6	10	14	7	16	3	16
Dívky	7	4	11	12	7	10	6	11
Celkem	13	10	21	26	14	26	9	27

Na tuto otázku odpovědělo kladně pouze 57 respondentů (39,04 %). Záporná odpověď je v počtu 89 (60,96 %).

Otázka č. 6

Nudíš se většinou?

Respondenti	15		16		17		18	
	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE
Chlapci	1	11	4	20	4	19	0	19
Dívky	1	10	3	20	4	13	1	16
Celkem	2	21	7	40	8	32	1	35

Většinou se respondenti nenudí. Kladně odpovědělo 18 respondentů (12,33 %). Záporná odpověď byla v 128 (87,67 %) případech. Zajímavé je, že kladná odpověď je vyrovnaná, dívky i chlapci jsou zastoupeni 9 respondenty.

Otázka č. 7

Trávíš většinu volného času sám/sama?

Respondenti	15		16		17		18	
	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE
Chlapci	0	12	0	24	3	20	3	16
Dívky	3	8	3	20	5	12	2	15
Celkem	3	20	3	44	8	32	5	31

Respondenti netráví svůj volný čas sami. Na tuto otázku odpovědělo kladně pouze 19 (13,01 %) respondentů. Zápornou odpověď uvedlo 127 (86,99 %).

Otázka č. 8

Myslíš si, že můžeš využívat svůj volný čas tak, jak bys chtěl/a?

Respondenti	15		16		17		18	
	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE
Chlapci	8	4	17	7	15	8	11	8
Dívky	9	2	17	6	12	5	12	5
Celkem	17	6	34	13	27	13	23	13

Kladně odpovědělo 101 respondentů (69,18 %), záporně pouze 45 (30,82 %).

Další podrobnější informace – pokud NE, co nebo kdo Ti v tom brání?

Možnosti	Počet odpovědí
Rodiče	12
Nedostatek volného času	33
Kamarádi (není nikdo, kdo by měl stejné zájmy)	4
Jiná možnost - co nebo kdo to je	12

Při volbě jiné možnosti byly uvedeny následující odpovědi:

Chlapci - škola, práce, příliš náročné koníčky, čas.

Dívky - učení, přítel, peníze (odpověď se opakovala několikrát), brigáda, tréninky.

Otázka č. 9**Kolik času věnuješ nebo můžeš věnovat denně volno-časovým aktivitám?**

Chlapci - věková skupina 15 let – 2-6 hodin; věková skupina 16 let – 2-8 h.;

- věková skupina 17 let – 2-10 hodin; věková skupina 18 let – 2-10 h..

Dívky - všechny věkové skupiny se shodují na počtu 2-6 hodin.

O víkendu mnozí odpověděli, že je to více hodin, někdy až celé dny.

Otázka č. 10

Odpovědi jsou zpracovány ze 3 pohledů. Čím se zabývají respondenti jako celek. Dále jsou porovnávány údaje týkající se chlapců a dívek zvlášť.

Označ, co děláš ve svém volném čase

Pořadí	Aktivita	Počet odpovědí	Pořadí	Aktivita	Počet odpovědí
1.	Poslech hudby	133	6.	Návštěvy diskoték	90
2.	Povídání si s přáteli	114	7.	Odpočinek	88
3.	Počítač - internet	111	8.	Počítač - hry	85
4.	Sledování TV	104	9.	Studium - příprava	79
5.	Schůzky	92	10.	Procházky	75

Výše uvedený přehled představuje nejčastěji označované aktivity podle pořadí. Respondenti jsou hodnoceni jako celek, bez ohledu na to, jestli se jedná o chlapce nebo dívky. Je to pouze výňatek z 25 možností aktivit ve volném čase, které jsou podrobně uvedeny v příloze č. 3-A. Při vzájemném porovnávání aktivit chlapců a dívek jsem zjistila následující údaje, které jsou podrobně uvedeny v příloze č. 3-B,C.

Chlapci uvádějí aktivity v tomto pořadí – poslech hudby, počítač-hry, počítač-internet, povídání si, sledování TV, aktivní sport, schůzky, návštěva diskoték, odpočinek, studium-příprava.

Dívky uvádějí aktivity v tomto pořadí – poslech hudby, povídání si, počítač-internet, sledování televize, schůzky, odpočinek, návštěva diskoték, procházky, studium-příprava, návštěvy kina.

Otázka č. 11

Bereš alkohol nebo drogy jako způsob odpočinku?

Respondenti	15		16		17		18	
	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE
Chlapci	1	11	5	19	7	16	7	12
Dívky	1	10	0	23	2	5	2	15
Celkem	2	21	5	42	9	21	9	27

Alkohol nebo drogy nebere jako způsob odpočinku 121 respondentů (82,88 %). Kladná odpověď byla pouze ve 25 (17,12 %) případech. Chlapci mají převahu v kladné odpovědi 20 respondentů. Dívky hodnotily kladně jen v 5 případech.

Otázka č. 12

Je rozdíl v tom, jak nyní trávíš svůj volný čas, než tomu bylo na ZŠ?

Respondenti	15		16		17		18	
	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE
Chlapci	6	6	12	12	11	12	16	3
Dívky	6	5	15	8	11	6	11	6
Celkem	12	11	27	20	22	18	27	9

Rozdíl v trávení volného času na ZŠ a v současné době vidí 88 respondentů (60,27 %). Záporně odpovědělo 58 (39,73 %) respondentů.

Respondenti, kteří napsali svou odpověď

Chlapci ve věku 15 let:

- střední škola je těžší a musím se víc učit, méně času na své zájmy; protože jsem 100 km od domova, tzn. bydlím u svého strýce a nemůžu dělat, co jsem dělal na ZŠ (mám méně volného času); víc učení a méně volného času; chodím na různé akce.

Chlapci ve věku 16 let:

- je to jiné, protože jsem na DM a jsou tu jiní lidé a je to jiné než s kamarády u nás doma; nejsem tak omezován rodiči; mám větší volnost a víc kamarádů; na základní škole bylo méně učení; měl jsem více času než nyní; každý den dojíždím do ČB do školy a přijíždím pozdě domů, na ZŠ jsem byl doma daleko dříve – bylo to lepší; příliš učení; méně volného času – těžší učení; na základní škole jsem se nepřipravoval na další den do školy a měl jsem hodně přátel; jiné aktivity, věk, jiní kamarádi; nedostatek času.

Chlapci ve věku 17 let:

- jiné zájmy; nemám rád velká města (je na DM, místo bydliště - Vyšší Brod); na základní škole mnohem méně povinností; dojíždění, trénink, učit, najíst, spát; musel dříve doma uklízet, teď už nemusí; snaží se být víc s přáteli; málo času, vybírá si to nejdůležitější; větší volnost; nemusel dojíždět, měl více času; je na internátě (Loučovice), nedovoluje mi mnoho věcí, není zvyklý na město a deprimuje jej; dojíždění; více přátel, má přítelkyni, netráví volný čas jen u počítače jako na zákl. škole;

Chlapci ve věku 18 let:

- více zábavy, chození po klubech, koncertech; v jiné společnosti – ne u rodičů, jiní kamarádi, jsem starší; ZŠ více volného času; více času tráví v místě školy – tj v ČB; starší – nejsem závislý na rodičích, organizuji si volný čas bez nich; jsou zde lepší kamarádi, založili jsme hudební skupinu, takže hodně času strávím ve studiu, nahráváním a doma vytvářím nové hudební podklady; přibýlo mnoho povinností vůči škole, rodině, přátelům a známým a vůči mě samému; setkávám se více s přáteli, jsem více společenský a neválím se doma u televize, tak jako dříve; změnil jsem se, mám jiné zájmy, našel jsem nové přátele; jsem starší a plnoletý, proto teď chodím s přáteli se pobavit do hospody a na koncert, své životní priority jsem za poslední 2,5 roku značně přehodnotil; na ZŠ jsem se flákal a toulal, teď jsem asi dostal rozum, snažím se vydělat a volný čas si zpříjemnit s přítelkyní; netrávím čas jako dítě – nehraji si – chodím do práce – brigáda; jiná doba, jiní lidé a tím, že jsem starší a rozumově na jiné vlně.

Dívky – 15 let:

- škola ve vesnici, nyní musí dojíždět, změna kamarádů, změna prostředí i volného času; internát; víc přátel; nyní více sportu; víc se věnovat škole – větší požadavky; dřívější konec vyučování na základní škole, než nyní.

Dívky – 16 let:

- více se věnuje učení; brigády; opět brigády; delší vyučování, dojíždění; nemám povinné hry na hud. nástroj a zpěv, mám o 4 h týdně volného času víc; památky, únava, méně sport; na ZŠ nechodila na brigády; víc učení; užívám si; bydlí u přítele a musí dojíždět; teď více sportu a učení.

Dívky – 17 let:

- více času ve škole a učení; brigáda, vydělávání peněz; nepoflakuji se, jsem s partnerem; na ZŠ hodně času s tátou, teď s přítelem nebo sama; tréninky,

učení; dříve jiní kamarádi, hodně kroužků; diskotéky, jiní přátelé; víc přátel a častější schůzky; mám více peněz, večer se chodím bavit; jiné zájmy, blíží se maturita – za rok.

Dívky – 18 let:

- kavárna, kino s kamarády, dříve lenošení doma; dojíždění, více povinností; změna zájmů, méně volného času; dřív jsme nečetla, neměla jsem internet, teď se musím i učit; dřív jiní kamarádi; rozumnější chování než dříve; kratší vyučování; jiné město, jiní kamarádi, jiná zábava; internát – nemám pořádné přátele; dříve víc času na kamarády a sport; přítel, kino, můžu si dělat co chci.

Z celkového hodnocení odpovědí na tuto otázku vyplývá, že respondenti, kteří byli ochotni odpovědět, se shodují v názoru, že je rozdíl v tom, jak tráví svůj volný čas nyní, než tomu bylo na ZŠ. Opakují se podobné odpovědi, že se musí více připravovat na vyučování. Rozdíl je také v tom, že v současné době dojíždějí do školy a již nemají v důsledku toho tolik volného času. Mají více povinností. Někteří jsou ubytováni na DM, změnila se jim také struktura přátel.

Otázka č. 13

Co bys chtěl/a dělat ve svém volném čase? Případně proč to neděláš?

Odpovědi respondentů

Chlapci ve věku 15 let:

- něco mě napadne; chtěl bych trávit víc času s přáteli, ale ve škole máme moc učení; víc sportovat; sehnat si brigádu a trochu se osamostatnit, nemohu to dělat, protože mám každý den trénink a na nic jiného už čas nemám; hrát airsoft; dělám to, co mě baví a nemám nic co bych nedělal; dělám to co chci; hraji hokej aktivně a už nic jiného ne; tak být víc s přítelkyní, ale ona má taky své koníčky, tak jezdím na tréninky; vše co chci dělat, dělám; jsem spokojen s tím, co dělám.

Tuto otázku nezodpověděl 1 respondent.

Chlapci ve věku 16 let:

- starat se o zvířata a to také dělám; chodit s holkami a kamarády ven, hrát hokej a jiné aktivity; hrát můj oblíbený sport airsoft; většinu toho, co chci dělat, už dělám, zbytek nedělám, protože není času nazbyt; dělám všechno to, co mě baví; dělám jen to, co mě baví; jezdit na motorce a více si užívat s holkami než teď; jezdit na koni – nejsou peníze; jsem spokojen co dělám, ale mohlo by být více času; to záleží na tom, jakou mám náladu a nemůžu dělat všechno; více pomáhat rodičům – nepomáhám, protože mě to nebaví; nic – já jsem se svým volným časem spokojený; chtěl bych třeba chodit plavat, ale není u nás možnost jít na plovárnu; víc odpočívat, věnovat se partnerce. Nedělám to, protože hraji aktivně fotbal a nemám moc volného času. Jsem spokojený se svou náplní volného času; chtěl bych pokračovat v boxu, ale táta mi to zakázal; více sportovních a tanečních aktivit – málo možností, žádní známí, kteří by tuto aktivitu dělali; třeba bych se rád podíval na zámky a hrady. Častěji bych byl rád s lidmi, které mám rád. Nedělám to z těchto důvodů, že bydlím na vesnici a pracuji.

Tuto otázku nezodpovědělo 6 respondentů této věkové skupiny.

Chlapci ve věku 17 let:

- chtěl bych více času trávit s kamarády, nedělám to, protože ostatní bydlí v ČB a já tak 10 km od ČB, mám horší spojení a rodiče mě nechtějí pouštět; chtěl bych dělat to, co zrovna chci, a ne to, co zrovna můžu; dělám to, co chci a zatím to tak bude; chtěl bych více sportovat, ovšem zejména z finančních důvodů nemohu, občas mi v tom brání i škola, když se potřebuji zrovna učit; navštívit Paříž; všechno dělat víc, protože svůj volný čas skoro nemám; užít si s holkami, hrát hokej a něco pořád podnikat; chtěl bych se učit, ale protože mám hodně kamarádů, tak se nejvíce věnuji jim; jsem s tím, co dělám spokojen; chtěl bych mít víc času na sebe a na spánek; lepení modelů; jsem spokojen se vším, co ve svém volném čase dělám; co chci dělat, to dělám; chtěl bych mít vlastní dílnu, kde bych renovoval staré motorky; basketbal – nedělám

kvůli fyzickým proporcím, nedostatek peněz; mám už dost aktivit; provozovat víc sportu – nedělám to, asi protože jsem moc líný; víc sportovat a být při tom s přáteli – není na to potřebný čas a většinou děláme něco jiného; hrát basketbal – nejsou lidi, co by si zahráli; volný čas prostě nemám, jelikož mám každý den trénink. Jediný volný den mám v sobotu – to nemáme zápas ani trénink.

Otázku nezodpověděli 2 respondenti této věkové skupiny a jedna odpověď nebyla čitelná.

Chlapci ve věku 18 let:

- víc sportovat a učit se, ale nemám na to čas; víc trávy, nemám peníze – nemůžu; pokračovat ve sportu – nemůžu nemám čas a jsem hrozně líný; víc sportovat a věnovat se sobě, ale nemám na to moc času nebo se přátelům nechce nikam jít, protože jsou líní; projíždět se autem všude po okolí, nedělám to, protože mi chybí to auto; dávat si horkou koupel ve vířivce s bandou modelek, nedělám to, protože nemám vířivku a bandu modelek; co nejvíce být s partnerkou a sportovat – občas je třeba se připravit do školy; to, co ve svém volném čase dělám, je to, co dělat chci i do budoucna, někdy bych se mohl více učit, ale to už moc nechci; nechci nic měnit – více volného času; navštívit Německo; spoustu věcí; můj volný čas mi vyhovuje, nepotřebuji dělat něco jiného; rád bych zkusil hrát na nějaký hud. nástroj, ale už jsem na to moc starý; víc sportů – nejde to skloubit se školou, přítelkyní a hrou na basu; jet na týden na Lipno a vypnout televizi a relaxovat – nejde to, musí být údržba baráku; více přátelé – málo času; více se věnovat partnerce – oba nemáme dostatek času.

Tuto otázku nezodpověděli 3 respondenti této věkové skupiny.

Dívky ve věku 15 let:

- přítel – jelikož od sebe bydlíme daleko, není nám umožněno se vídat častěji tak, jak bych si přála; nic – nemám na to čas; více se věnovat tanci a sportu –

nemám na to dostatek času; dělám to, co chci; více času s přáteli, se kterými se už nevidám z důvodu školy – nemáme na sebe moc času, každý má školu jinak; volný čas už mám zabraný.

Tuto otázku nezodpovědělo 5 respondentek.

Dívky ve věku 16 let:

- více malování – nemám dostatek času, abych se přihlásila na nějakou školu a chodila tam; více s přítelem, ale nemá moc času; jsem ráda se svým přítelem; víc odpočívát – není moc času; to, co mě baví; to, co dělám – sportování, učení, četba knih; víc s přítelem a víc malovat – nedostatek volného času na všechny mé zájmové činnosti; to, co chci a co mě napadne; být více s partnerem – musím se věnovat ještě škole a bydlíme každý u rodičů; jezdit autem s kamarádkami na různé akce, nakupování a třeba si někam vyjet nebo na dovolenou – nemůžu, protože nemám auto; dělám to, co chci; víc se věnovat škole – jsem líná; nejsou peníze; chodit s přáteli; chodit více na hokej; více s kamarády a věnovat se sportu – nemám čas; něco nového, všechno už je okoukané; hrát volejbal, je hodně věcí, na které nemám čas, protože jsem pořád s přítelem; sportovat.

Tuto otázku nezodpovědělo 5 respondentek.

Dívky ve věku 17 let:

- více s přítelem a s mými přáteli a chodit hrát bowling a chodit společně do kina; více sportovat, až bude lepší počasí; spoustu věcí – nejčastější problém jsou peníze; být s kamarádkami a užívat si; už dlouho bych chtěla hrát na elektrickou kytaru, ale mamka s tím nesouhlasí, myslí si, že se to pro holku nehodí; internet – nemám ho; častěji chodit na brigády, ale kvůli soustředění a tréninkům to nejde; nevím, co bych dál chtěla dělat; chtěla bych určitě vyměnit ležení u televize za nějaký sport, ale všichni jsou líní a já nemám odvalu jít někam sama, přes zimu toho moc není co dělat, ale v létě se to snad konečně zlepší; spát, být se svým přítelem; nevím přesně, co bych chtěla dělat,

ale sedět doma mě nebaví, jsem ráda mezi lidmi, se kterými se cítím dobře, poslední dobou mi dost času zabírá škola; s přáteli chodím každý pátek na cvičení hasičů, kde sportujeme, ale zároveň pak zajdeme do restaurace a pokecáme; navrhovat oblečení a šít ho, nedělám to, protože neumím šít; hodně s přáteli, ale někteří dojíždějí daleko, a tak to nejde.

Tuto otázku nezodpověděly 3 respondentky.

Dívky ve věku 18 let:

- baví mě taekwondo – není čas a peníze; více času s přítelem a kamarády – už se tolik nevidáme jako dřív – každý má jiné povinnosti a chodí jinam na školu; víc relaxovat a odpočívat – nemám čas, ve svém volném čase – různé činnosti; více navštěvovat kulturní zařízení (restaurace, kina, divadla), ale buď nejsou finanční prostředky nebo nemám právě s kým jít (nerada chodím do kina sama); zase začít jezdit na koních – časově náročnější a na víkendy mám brigády, nebo tancovat; vždy si najdu čas na to, co chci dělat; dělám to, co chci, když už ten volný čas mám; mít řidičák a cestovat, navštěvovat kamarády, mít svůj dům a zahradu a starat se o to, jezdit na koni; jezdit na výlety – nemám čas a chybí odhodlání; sportovat – jsem líná; chodit na lekce tanců – nedostatek času, učení; trávit více času s kamarády, oni dojíždějí a domů se dostanou pozdě a já jsem na internátu a vidíme se málo; odpočívat, trávit čas s kamarády; sportovat – nezbyvá čas.

Tuto otázku nezodpověděly 3 respondentky.

Celkově se všichni chtějí vídat více s přáteli a kamarády, sportovat, chodit na brigádu. Brání jim v tom nedostatek času a peněz. Důvodem je příprava do školy, dojíždění a také to, že jsou líní.

Otázka č. 14

Víš, čemu se věnují Tobě nejbližší lidé (př. rodiče, sourozenci, kamarádi, atd.) ve svém volném čase?

Respondenti	15		16		17		18	
	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE
Chlapci	6	5	15	9	17	6	17	2
Dívky	10	1	13	10	13	4	15	2
Celkem	16	6	28	19	30	10	32	4

Na tuto otázku kladně odpovědělo 106 (72,60 %), záporně 39 (26,71 %) a nehodnotil 1 respondent (0,69 %).

Pokud ANO, uveď odpověď – následují odpovědi respondentů

Chlapci – 15 let:

- většinou nakupování, studium, sport; kino, internet; rodiče se věnují mně a své práci, sourozenci se věnují většinou sportu a kamarádi také; sourozenec – počítač, venku s kamarády; sestra čtení, kamarádi počítač, hospody.

Chlapci – 16 let:

starají se o zvířata, babičku, sportují; vaření, sport; sportování, diskotéky, sportovní utkání, sledování TV; pomáhají mi se školou, povídáme si; tatínek – chodí na ryby, kamarád- chodí na pole hledat věci s detektorem, sourozenec – hraje házenou; maminka – chodí do fitka; sport, počítač, diskotéky; maminka se ráda stará o zahradu, květiny, táta se věnuje myslivosti, bratr hraje floorball, babička luští křížovky, kamarádi – šipky, fotbal, mají stejné zájmy; rodiče – pracují doma, koukají se na televizi po práci, sestra si užívá s přáteli, studium, kamarádi – rozdílné; sportují, chodí do kina, četba knih; matka hraje na hudební nástroj, bratr si přivydělává; kamarádi mají většinou stejné zájmy jako já; fotbal, hokejbal, volejbal, diskotéky, navštěvují se navzájem, rodiče jsou rádi, když si lehnou k TV a odpočívají a to ani nemají namáhavá zaměstnání – myslím si.

Chlapci – 17 let:

- věnují se svým zálibám; máme stejné zájmy; rodiče – své práci, sportu, domácímu uklízení a sezení u televize, sourozenec – chodí ven, kamarádi – diskotéky, kino, sportovní aktivity, prarodiče většinu času tráví doma; táta –

počítače, máma ráda peče, bratr rád kreslí a sestra ráda řídí auto, přítelkyně chce chodit na výlety mimo ČB; brácha – airsoft, mamka chodí ven na procházky s tetou, nebo s babičkou, táta je venku s kamarády a o něčem si povídají, kamarádi mají stejné zájmy; čtení, sportování, poslech hudby; sourozenci se věnují sportu, rodiče většinou četbě knih; rodiče – hudbě, bratr – počítač, kamarádi – sport; táta – své koníčky, sourozenci a kamarádi dělají to samé co já; cvičení, klábosení, hraní; sport, počítač, procházky, flákání, televize; domácí práce, hudba, počítač a přátelé; sport, četba, hudba, počítač; trénink, sezení u kávy;

Chlapci 18 let:

- bratr sportuje; celé dny u počítače; sportují, odpočívají, baví se; sport; přátelé, hospoda, počítač, sport; rodiče aktivně relaxují a dále se vzdělávají, sourozenci se schází s partnerem a kamarádi většinou sportují; stejné zájmy s kamarády, rodiče chodí do práce; sestra – sleduje televizi, poslouchá rádio, rodiče – relaxace, odpočinek; rodiče hodně čtou a velkou část v. času tráví procházkou v přírodě, sourozenci aktivně sportují jako já; sestra – vychovává dítě, kamarádi – to samé co já; rodiče – divadlo, kino, kulečník; vinárna, procházky; rodiče – divadelní představení, sestra je lenoch – spí, přátelé - zábavy – to mě omrzelo; TV.

Dívky – 15 let:

rodiče – matka – práce, chov psů, bratr drogy, práce, přátelé; bratr – fotbal, rodiče – kynologie; stejné zájmy jako já; matka – čte, chová zvířata, aerobik, otec – střelba ze zbraní, bratr – hraje fotbal; tráví čas s přáteli, učení, internet; rodiče – odpočinek a relaxace, kamarádi chodí ven; sport.

Dívky – 16 let:

rodiče – odpočinek, procházky, kamarádi – počítač, přítel; otec – odpočinek, péče o květiny, matka – jezdí na chatu, sestra – toulání se s přáteli; matka –

staré filmy, odpočinek, uklízení; rodiče se věnují rodině, bratr pracuje; kamarádi – studenti – nemají peníze; sourozenci – počítač, sport, hudba; televize, hospoda, hudba; matka – práce, pejsek, domácí práce, táta je na nemocenské, sestra – přítel + práce; matka – práce, sport, já a bratr, bratr sport, sledování TV, kamarádi – venkovní aktivity, přítel – já, fitcentrum, studium.

Dívky – 17 let:

- nicnedělání a domácí práce; přednášky do restaurace, kamarádi – brigáda, počítač; matka – čtení, bratr – počítač, venku; rodiče – zahrada, televize, sestra – procházky s přáteli, s partnerem, kamarádi – tanec, sport. výlety; kamarádi; kamarádi – tréninky; otec – fotbal, stavění baráku, matka – jóga, cvičení, sestra – počítač a kouření, kamarádky – chození do kaváren, hospod a klubů a internet; rodiče – společně výlety, kamarádi – kavárny, diskotéky, nakupování, sourozenec práce; rodiče – svojí práci, sestra – diskotéky, kultura, matka – knihy, učení, zábava, přátelé – auta, hasiči, schůze na zastávce; bratr – hraní hockeyballu a alkohol, kamarádky – posezení s přáteli, sex, procházky, rodiče – sedí doma u televize; sourozenec – škola, rodiče – práce, kamarádi – kino, toulání se.

Dívky 18 let:

- otec – práce, další práce, hospoda s kamarády, matka – v práci je celý den, jinak nikam nechodí, bratr – místo školy chodí do práce, každý večer hospoda; práce, chalupa, kamarádi – učení jako já, nemají čas, posedět do restaurace; kamarádi – tancují, schází se spolu, sourozenec aktivně sportuje a věnuje se dom. mazlíčkovi, rodiče – jezdí na chalupu, relaxují, partner – aktivně sportuje, vídá se se mnou; bratr – fotbal, muzika, televize a lenošení, matka se věnuje zahradě, film a odpočinek po práci; bratr – počítač, rodiče - procházky, otec aktivně sportuje, kamarádi nevím; otec fotbalové zápasy, kamarádka tanec; rodiče – otec – lesnictví, bratr – fotbal, hokej, kamarádka – aerobik, fitness; otec hraje na počítači a kutí, matka - televize, plete, přítel – hraje hry na

počítači a jezdí za mnou; rodiče – domácnost, zahrada, zvířata a o mě, sourozenci – svým partnerům; sport, pobavení s přáteli, odpočinek; kamarádi – chodí do kaváren, koncerty, rodiče – vaří, čtou knížky, sestra – chodí se bavit, cestuje; rodiče – pracují, táta se věnuje chovu ryb, kamarádi studují, sportují; rodiče – odpočinek, sourozenci – počítač, kamarádi – bavení se s přáteli.

Odpovědi, které respondenti byli ochotni uvést, naznačují, že jen malá část si všímá toho, co jejich rodiče ve volném čase dělají. Ve většině případů je shoda v tom, že kamarádi se věnují přibližně stejným aktivitám jako dotazovaní respondenti. Sourozenci mají různorodé zájmy. S rodiči je to trochu jinak. Někteří uvedli celou škálu toho, čemu se rodiče věnují – sportu, televizi, četbě, odpočinku. Připadá mi, že mnozí ani netuší, co jejich rodiče ve svém volném čase dělají. Tyto odpovědi potom jsou následující. Věnují se jim samotným, sourozencům, nakupování, uklízení, pečují o své rodiče, práci, atd.

Otázka č. 15

Souhlasí rodiče s tím, jak trávíš svůj volný čas?

Respondenti	15		16		17		18	
	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE
Chlapci	11	0	17	6	15	5	12	6
Dívky	10	1	17	6	14	2	15	2
Celkem	21	1	34	12	29	7	27	8

Rodiče souhlasí s tím, jak respondenti tráví svůj volný čas. Kladně odpovědělo 111 (tj. 76,03 %) respondentů. Záporná odpověď je v 28 případech (19,18 %). Svou odpověď neuvedlo 7 (4,79 %) respondentů.

Proč ANO/NE – odpovědi respondentů

Chlapci ve věku 15 let:

- nedělám nic špatného; protože to není nic špatného, co dělám ve svém volném čase; sport je rodinným koníčkem a ostatní mě v něm podporují; je to moje věc; někdy souhlasí a někdy ne; protože jim to nepřipadá jako špatná věc;

nevím; otec mě vede k tomu, abych sportoval; když je to přiměřené, tak je to moje věc a jim to nevadí; protože často sportuji; jsou rádi, že něco dělám – telefonuji.

Chlapci ve věku 16 let:

- protože jsem málo doma (nesouhlasí); protože nedělám nic špatného; protože ho trávím sám a s ostatními a trávím ho dobře, nedělám nic proti jejich vůli; nelíbí se jim, že dělám určité věci (nebezpečné - jako můj sport); protože si myslí, že se jenom flákám a nevěnuji se učení; nevím; protože se jim nelíbí lidé se kterými se scházím, samozřejmě sice někteří kouří, ale drogy v žádném případě, jen motorky a ty se nelíbí rodičům; nedělám nic špatného, tak jsou spokojeni; souhlasí se mnou, protože mi věří; oni jako mladí ho trávili stejně, akorát byla jiná doba, než je teď – jako novější; protože ví, co dělám; protože mi to vyhovuje; podle toho, co dělám; když je škola v pořádku, mohu dělat co chci; protože se pořád flákám a nic jiného nedělám, ale já nechci, aby můj život byla jenom škola, chci mít čas i na sebe a na kamarády; nejdřív udělám povinnosti a potom už je jim jedno, co dělám ve volném čase, hlavně že se učím; nelíbí se jim, že se neučím, že požívám alkohol, že kouřím, že se pořád dívám na televizi; protože hrají fotbal a to mi schvalují, po fotbale většinou odpočívám; jdu v jejich stopách; říkají, že bych ho mohl využít lépe; říkají, že je to můj čas a moje věc, jak ho strávím; je jim jedno, jak trávím volný čas, ale není jim jedno s kým, říkají a myslí si, že mám svého volného času dost.

Chlapci ve věku 17 let:

- měl bych se prý více učit, že na zahálení budu mít času ještě dost; něco jim vadí a něco ne; neví, co dělám; moji rodiče většinou souhlasí s tím, jak trávím svůj volný čas, až na výjimky jsou s mými koníčky spokojeni, protože sami by takovou zátěž nevydrželi; protože si myslím, že nedělám nic špatného, a proto nevidím důvod, proč by nesouhlasili; protože ho trávím dobře; protože občas dělám něco pro zdraví a snad mi věří; protože nejsem problémový a snažím se

doma pomáhat a jsem samostatný; protože nic špatného nedělám; věří mi; ano i ne, mají na to různý názor; mají rádi muziku, co hraji a rádi chodí na mé koncerty; někdy to přeženu s alkoholem, nebo se vrátím až moc pozdě; většinou souhlasí, ale někdy mají také průpovídky; nelíbí se jim věková hranice kamarádů (18-27); rodiče si myslí, že bych se měl více soustředit na učení do školy; respektují můj názor na volný čas, když zvládám školu a pomáhám jim (alespoň občas) – nemají výhrady; jsou rádi, že se doma neválím a dělám co mě baví.

Chlapci ve věku 18 let:

- protože je to mrhání času; říkají, že by mě také někdy rádi viděli doma, a že bych se měl někdy učit; musí souhlasit; není všechno, co mi odsouhlasí; bohužel jim nic nezbyvá nebo si do toho nenechám mluvit a musí se podřítit mým aktivitám a času; nevyvádím hlouposti a někdy jim vadí, že sedím dlouho u počítače; z velké části s tím souhlasí, jsou rádi, že nepiji alkohol a neberu drogy, ale vadí jim, že skoro pořád nejsem doma; jsou rádi, že se někde netoulám a že ve svém volném čase dělám smysluplnou věc; způsob trávení volného času nechávají především na mně samotném, samozřejmě trávíme volný čas společně, ale co se týče mého osobního volna, je to zcela v mé kompetenci; protože si myslí, že všechna moje činnost má smysl a není to jen ubíjení času; kdyby ne, tak by mi to dávno řekli; myslí si, že trávím moc času u hraní počítačových her, myslím, že mají pravdu, ale mě to prostě baví; souhlasí s tím, že hraji na hud. nástroj a že aktivně sportuji, nesouhlasí s tím, že chodím do hospody a že až příliš hraji na počítači; protože mám právo mít po práci odpočinek a relaxovat a to mi dává přítelkyně; nezajímají se o to; nedělám nic špatného – nefetuji atd.

Dívky ve věku 15 let:

- moc se o mě nezajímá; nedělám žádný „bordel“; protože jim to nevadí; prý ano, zatím mi k tomu nic neřekli akorát to, že hlavní je škola; nevidí důvod

a není nic co by pokládali za nevhodné, čemu bych se neměla věnovat; jsou rádi, že ví, kde jsem a s kým, a že nedělám nějaký problém; jsou rádi, že se věnuji tancování a že se nepoflakuji na sídlišti.

Dívky ve věku 16 let:

- protože mám dobré aktivity a hlavně jim jde o to, abych nebrala drogy ani jiné návykové látky; prý se nevěnuji domácím povinnostem (rodiče nesouhlasí); nic špatného ve svém volném čase nedělám, proto nic nenamítají; protože jsem málo doma (rodiče nesouhlasí); nevím (rodiče nesouhlasí); souhlasí, protože se jich vždycky zeptám na jejich názor; ví o tom, co dělám a ví, že se to nekreje s přípravou do školy; oni vědí, že mi do toho „kecat“ nemůžou; protože matka ráda jezdí na kole a chce, abych na něm taky jezdila, i když nemám cíl, kam jet (rodiče nesouhlasí); je jim jedno, kde jsem, hlavně že nekouřím, nefetuji a nepiji; protože se dostatečně nevěnuji škole (rodiče nesouhlasí); protože ví, že nemá cenu mi něco zakazovat, jsem tvrdohlavá; nevadí jim to; chtějí, abych chodila ven a neseděla doma; jsem ráda, že jsou pryč; protože je jim to jedno, ale hlavně, že jsem venku s kamarády; nelíbí se jim, že pořád někam lezu, ale jinak moc problém nemají (rodiče nesouhlasí); prý to poznám sama, jestli dělám chybu nebo ne; matka je spokojená s tím, co dělám a vždy mě podporuje, kdyby se jí něco nelíbilo, řekla by mi to.

Dívky ve věku 17 let:

- jelikož rodiče jsou spokojeni s mými aktivitami a jsou rádi, že nesedím celé dny sama doma a nekoukám neustále na TV; protože si myslí, že se seznámím s novými lidmi a získám zkušenosti do života (v případě brigády), u PC by mě chtěli vidět už méně, ale jinak jim to nevadí; něco se matce líbí, něco ne, ale většinou souhlasí, někdy ano a někdy ne; většinu času trávím doma, protože nemám jinou aktivitu, a to matce nejspíš vyhovuje, většinu aktivit, které bych chtěla dělat mi rodiče nedovolí;

je to na mně, jak ho trávím; nedělám nic špatného, s čím by nesouhlasili. **Rodiče nesouhlasí s ničím, co dělám. Když jsem venku, tak řvou, že nejsem doma a když jsem doma, tak řvou, že mám jít ven. Tak nevím, co mám dělat.** (rodiče nesouhlasí); je jim to jedno; dávají mi volný prostor, pro mé zájmy, někdy jim vadí, že chodím často na diskotéky, jinak nic; když mě to baví, tak proč mi zakazovat záliby, které mám; protože většinu volného času trávím se svým přítelem a mají ho rádi; protože nedělám nic špatného; asi proto, že chtějí abych si to nějak užila.

Dívky ve věku 18 let:

- jsem většinou s kamarády, a ví, že toho času moc nemám, tak to tolerují; prý bych se měla ještě víc učit, ale to říká snad každý rodič (rodiče nesouhlasí); je to hezká činnost a také proto, že se jen tak nepoflakuji a mám nějaký aktivní koníček; chtějí, abych se lépe učila, chodila do kina (i když 1 x za 2 měsíce mi to stačí), lépe dbala na to, co nosím, chodila po městě (jen když mám chuť si někam vyjít) – rodiče nesouhlasí; protože ví, že nedělám hlouposti a ví kde jsem. I když by byli rádi, abych měla volného času víc a měla víc zájmů; nedělám problémy a do školy mám vše připravené, není důvod, proč by nesouhlasili; ví, že nedělám nic špatného; nevím, asi se mnou nejsou takové potíže, jako dřív; protože jsou rádi, když dělám, co mě baví, a ví o tom, i když teda občas mají k tomu, co dělám nějaké výtky; ano i ne, měla bych se více učit; ví, že mě to baví; nevím; jsem s lidmi, které znají a ví, že nedělám žádné „kraviny“; ano, protože mi věří, ví že nejsem ani kuřák či nějaký „feťák“, znají většinu mých přátel; když nedělám žádné problémy, tak není důvod, aby nesouhlasili; protože jsem na internátu a věří, že nic špatného nedělám, a věří mi.

Hodnocení této otázky - rodiče s výběrem aktivit souhlasí, chtějí, aby se jejich děti více učily, záleží jim na tom, aby neužívaly drogy a nevěnovaly se příliš počítači. V mnoha případech jim věří a souhlasí s nimi.

13 Vyhodnocení strukturovaného rozhovoru

Výsledkem zjišťování pomocí strukturovaného rozhovoru jsou odpovědi na 9 otázek.

Otázka č. 1 – Jsi ve svých aktivitách organizován v nějakém oddíle, kroužku, souboru? Jen malá část – tj. 5 dotazovaných, uvedla, že je organizována určitým způsobem (Lokomotiva ČB – kuželky, hudební kapela – zpěv, BREAK BEAT – taneční škola, tancování, Sbor dobrovolných hasičů). Ostatní nejsou členem žádného oddílu, souboru, kroužku, ani jiné organizace.

Otázka č. 2 – Proč se zabýváš právě touto aktivitou – co tě k tomu vede? Zvolenou aktivitou se zabývají, protože je to baví, nebo dostali nabídku, aby se stali součástí Sboru dobrovolných hasičů u nich v obci, navíc jsou tam organizováni i jejich přátelé.

Otázka č. 3 – Kdo tě k aktivitě, kterou se zabýváš, přivedl? K aktivitě, kterou se zabývají, je přivedl jeden z rodičů nebo oba.

Otázka č. 4 - Mezi dotazovanými převažuje shoda s výběrem televizních pořadů – americké seriály, americké kriminální seriály, české seriály, příp. české komediální filmy, zprávy, počasí. Seriály sledují, protože mají napínavý děj, chtějí vědět, jak se bude děj vyvíjet dále. Je to pro ně rozptýlení a odreagování po dni ve škole nebo na brigádě. Seriály sledují, protože tam mládež řeší stejné problémy jako oni. Jsou to situace ze života.

Otázka č. 5 – Chceš něco měnit? S tím, co dělají jsou spokojeni, nechtějí nic měnit, jen mít více volného času. Vidí pro sebe změnu až v budoucnu.

Otázka č. 6 – Vší máš si nabídek na to, jak trávit volný čas – např. ve škole? Nabídek ve škole si nevšímají, nechtou je. Pouze ve 2 případech si všimli, že nástěnka na chodbě takové nabídky obsahuje.

Otázka č. 7 – Internet – k čemu jej používáš? Internet doma používají, aby si vyhledali referáty, zajímavosti, zprávy, počasí, nabídky brigád, zábavu –

hry, programy kin. Dále ke stahování filmů a hudby, videí, videoklipů. Také ke komunikaci – ICQ, SKYPE, atd.

Otázka č. 8 – Jaké hry na počítači hraješ? Na počítači hrají hry, které je zaujmou na herních stránkách – strategie, logické a závodní , příp. karty. Většina odpověděla, že hry na počítači vůbec nehraje.

Otázka č. 9 – Povídání si – ve smyslu tváří v tvář nebo prostřednictvím internetu. Ve většině případů komunikují spolu tváří v tvář. Telefonem si domluví schůzku k setkání. Komunikaci prostřednictvím internetu nepreferují.

13. 1 Vyhodnocení předpokladů

Předpoklad č. 1 se nepotvrdil, protože respondenti ve svých odpovědích uváděli, že je rodiče neovlivňují při výběru aktivit ve volném čase. V případě kladné odpovědi se ukázalo, že více ovlivňují chlapce než dívky.

Předpoklad č. 2 se potvrdil jen částečně. Tyto aktivity jsou častou náplní volného času zvolené věkové skupiny. Aktivita počítač – internet je na 3. místě v celkovém hodnocení aktivit (aktivitu zvolilo 111 respondentů). Počítač – hry jsou na 8. místě (aktivitu zvolilo 85 všech respondentů). Sledování televize je na 4. místě (aktivitu zvolilo 104 všech respondentů). Nejméně volenými aktivitami všech respondentů bez rozdílu jsou návštěvy divadla, automaty a sběratelství. U chlapců je to tanec, sběratelství a návštěvy divadla. Dívky nejméně volily aktivity – mimošk. vzdělávání, sběratelství a automaty (nebyly ani jednou respondentkou zvoleny, na rozdíl od chlapců, kde se údaj objevil pouze v pěti případech).

Předpoklad č. 3 se potvrdil částečně. Chlapci i dívky mají téměř shodné aktivity, obě skupiny preferují poslech hudby, počítač – internet, dívky upřednostňují povídání si, chlapci naopak počítačové hry. Obě skupiny sledují TV. Chlapci ještě preferují aktivní sport.

Předpoklad č. 4 se potvrdil, rodiče s výběrem aktivit dívek i chlapců souhlasí, protože svým dětem věří. Zajímají se však o to, kde a s kým tráví svůj volný čas.

14 Závěr

Praktickou částí bakalářské práce bylo zjišťování náplně volného času studentů ve věku 15-18 let. Jednalo se o podrobnosti týkající se aktivit ve volném čase.

Respondenti se věnují různým aktivitám, někteří preferují – poslech hudby, povídání si, počítač – internet. Naopak jiné aktivity je téměř nezajímají – četba knih, automaty, divadlo. Televizní vysílání je zajímavé z pohledu různých seriálů. Televizní realita nahrazuje reálné prožitky, vztahy a události. Mládež se ztotožňuje se svými seriálovými hrdiny a prožívá jejich, ne vždy reálné situace. Značná část mládeže se tak nechává bavit bez vynaložené námahy, což jim vyhovuje. Sledování televize ve věku 16 a 17 let u obou pohlaví je preferováno nejvíce. Se svými aktivitami jsou spokojeni, pouze uvádějí, že mají málo volného času v důsledku dojíždění do školy a větších nároků na přípravu na vyučování.

V českobudějovickém regionu je široká nabídka volnočasových aktivit, bohužel se o ni dotazovaná věková skupina nezajímá. Konkrétně ve škole jsou všem k dispozici veškeré materiály, které rozesílají organizace, zabývající se náplní volného času dětí a mládeže. Materiály jsou vyvěšeny na frekventovaném místě, kde si jich může každý všimnout a přečíst si je. Podle údajů z dotazníku jsou respondenti celkově spokojeni s tím, jak tráví svůj volný čas. Nenudí se, netráví volný čas sami. Jsou spokojeni se svými aktivitami. Nechtějí na tom nic měnit, možná do budoucna. Problém je v tom, že kdo bydlí na vesnici, tak má omezené možnosti, jak trávit svůj volný čas. Chybí tam nabídka, ale i samotné např. sportovní vyžití. Z důvodu dojíždění do školy není možné zůstat ve městě a věnovat se aktivitě, která by respondenty zajímala. Odpovědi, které se týkají rozdílu v aktivitách na ZŠ a na SŠ vykazují shodné údaje. Objem volného času se snížil. Jsou kladeny vyšší nároky na studenty, co se týče počtu vyučovacích hodin a obsahu učiva. Dalším problémem je v mnoha případech dojíždění do školy, např. do jiného města,

s tím je spojena redukce volnočasových aktivit. Samozřejmě také skladba kamarádů a spolužáků se změnila. Se svými původními kamarády se tak často nesetkávají, protože i oni jsou na tom obdobně.

Výsledky šetření ukázaly řadu zajímavých údajů. Poslech hudby zvolilo nejvíce respondentů. Hudbu mohou v současné době poslouchat již téměř nepřetržitě, protože mají k dispozici nejmodernější vybavení (MP3 přehrávače, mobilní telefony, apod.). Ve věku 16 a 17 let má tato aktivita svůj vrchol. Počítačové hry u dívek nejsou preferovány a mají s věkem spíše klesající tendenci. U chlapců je tato aktivita ve věku od 16 let na stejné úrovni. Počítač – internet v údajích se objevuje to, že opět u chlapců od 16 let má téměř stejnou hodnotu, u dívek je vrchol v 17 letech, potom počet respondentek preferujících tuto aktivitu klesá. Odpočinek uvádějí více dívky jako svou aktivitu. Na rozdíl od chlapců, kteří se zabývají aktivním sportem a odpočinek pro ně není tak důležitý, jako náplň volného času. Schůzky s partnerem mají stoupající tendenci u obou pohlaví s přibývajícím věkem.

Mezi aktivitami, které byly označovány nejméně se objevila i četba knih. U dívek i chlapců má s věkem mírně stoupající tendenci. Z celkového počtu respondentů ji označilo pouze 34. I když si mnozí u svých rodičů této aktivity všimli. A dalo by se předpokládat, že budou preferovat podobný zájem. Podobně je tomu tak u sběratelství nebo hry na hudební nástroj.

Závěrem lze říci, že každý má možnost si vybrat, co mu bude nejvíce vyhovovat, kde se bude cítit dobře, čím se bude zabývat a jak prožije smysluplně svůj volný čas. Jistě neuškodí, když našim studentům umožníme shlédnout výstavu obrazů a fotografií. Navštívíme expozici v muzeu, planetáriu a např. filmové či divadelní představení, koncert nebo nějakou jinou kulturní akci. Protože podle odpovědí z dotazníku i z rozhovoru, nejsou kulturními zážitky přesyceni.

15 Seznam citované a použité literatury

1. Abgrall, Jean-M.: *Mechanismus sekt.* Praha. Nakladatelství Karolinum 2000. ISBN 80-7184-774-7.
2. Bakalář, E.: *Umění odpočívat.* Praha. Práce 1978.
3. Drtilová, H., Koukolík, F.: *Vzpoura deprivantů.* Praha. Makropulos 1996. ISBN 80-901776-8-9.
4. Fromm, E.: *Strach ze svobody.* Praha. Naše vojsko 1993. ISBN 80-206-0290-9.
5. Helus, Z.: *Dítě v osobnostním pojetí.* Praha. Portál 2004. ISBN 80-7178-888-0, s. 120, 172, 173.
6. Helus, Z.: *Sociální psychologie pro pedagogy.* Praha. Grada 2007. ISBN 978-80-247-1168-3.
7. Hendl, J.: *Úvod do kvalitativního výzkumu.* Praha. Nakladatelství Karolinum 1997. ISBN 80-7184-549-3.
8. Hodaň, B.: *Volný čas a jeho současné problémy.* Olomouc. Hanex 2002. ISBN 80-85783-37-1, s. 93, 117.
9. Jelínková, M.: *Autismus VIII: pedagogicko-psychologické hodnocení a výchovně vzdělávací strategie u žáků s autismem.* Praha. Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR 2004. ISBN 80-86856-00-3
10. Kapr, J. a kol.: *Sociální deviace, sociologie nemoci a medicíny.* Praha 1991. ISBN 80-901059-1-2.
11. Koukolík, F.: *Mozek a jeho duše.* Praha. Galén 2005. ISBN 80-7262-314-1.
12. Kraus, B.: *Sociální aspekty výchovy.* Hradec Králové 1998. ISBN 80-7041-841-9.
13. Labáth, V. a kol.: *Riziková mládež.* Praha. Slon 2001. ISBN 80-85850-66-4.
14. Mikšík, O.: *Psychologická charakteristika osobnosti.* Praha Karolinum 2004. ISBN 80-246-0240-7.

15. Monatová, L.: *Pojetí speciální pedagogiky z vývojového hlediska*. Brno. Paido 1996. ISBN 80-85931-20-6.
16. Nakonečný, M.: *Psychologie téměř pro každého*. Praha. Academica 2004. ISBN 80-200-1198-6.
17. Němec, J.: *Od prožívání k požitkářství*. Brno. Paido 2002. ISBN 80-7315-006-9.
18. Novotná, V.: *Děti s autizmem a speciálně pedagogická péče o ně*. Praha. Parta 1998. ISBN 80-85989-48-4.
19. Pávková, J. a kol.: *Pedagogika volného času*. Praha. Portál 1999. ISBN 80-7178-569-5, s. 15, 17, 46, 85.
20. Pelikán, J.: *Výchova jako teoretický problém*. Ostrava 1995. ISBN 80-85498-27-8.
21. Přadka, M. a kol.: *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. Brno 1999. ISBN 80-210-1946-8.
22. Říčan, P.: *Agresivita a šikana mezi dětmi*. Praha. Portál 1995. ISBN 80-7178-049-9.
23. Sak, P.: *Proměny české mládeže*. Praha. Nakladatelství Petrklíč 2000. ISBN 80-7229-042-8, s. 39, 46, 89, 133, 143.
24. Skalková J.: *Pedagogika a výzvy nové doby*. Brno. Paido 2004. ISBN 80-7315-060-3.
25. Smékal, V.: *Pozvání do psychologie osobnosti*. Barrister&Principal 2002. ISBN 80-85947-80-3.
26. Sochůrek, J.: *Vybrané kapitoly ze sociální patologie*. Liberec. TU, Katedra pedagogiky a psychologie 2001. ISBN 80-7083-494-3, s. 36, 38.
27. Spousta, V.: *Kapitoly z pedagogiky volného času*. Brno. MU Fak. pedagogiky 1996. ISBN 80-210-1274-9, s. 22.
28. Spousta, V.: *Metody a formy výchovy ve volném čase*. Brno. MU, Fak. pedagogiky 1996. ISBN 80-210-1275-7, s. 12.
29. Švingalová D.: *Kapitoly ze speciální pedagogiky ve vztahu k sociální práci*. Liberec. Technická univerzita 2003. ISBN 80-7083-775-6.

30. Vágnerová, M.: *Psychologie handicapu*. Liberec. Technická univerzita 2003. ISBN 80-7083-790-x.
31. Vališová, A., Kasíková, H. a kol.: *Pedagogika pro učitele*. Praha. Grada 2007. ISBN 978-80-247-1734-0.
32. Vážanský, M.: *Volný čas a pedagogika zážitku*. Brno. MU, Fak. pedagogiky 1992. ISBN 80-210-0428-2, s. 11.
33. Vykopalová, H.: *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*. Olomouc. Právnická fak. Univerzity Palackého v Olomouci 2001. ISBN 90-244-0337-4.

Internetové odkazy:

<http://www.crdm.cz/rservice.php>

<http://www.c-budejovice.cz/CZ/05/CityDevelopment/>

http://www.ddmcb.cz/Bulletin_07_08.pdf

16 Přílohy

Příloha č. 1 – Dotazník

Příloha č. 2 – Bydliště – podrobnosti k údajům o bydlišti respondentů

Příloha č. 3 – Přehled aktivit ve volném čase – podrobnosti k otázce č.10
(A, B, C)

Příloha č. 1

Vážení studenti a vážené studentky,

obracím se na Vás se žádostí o vyplnění následujícího anonymního dotazníku, který je zaměřen na volný čas mládeže. Zvolenou odpověď označte křížkem, na některé otázky stručně odpovězte.

Za vyplnění dotazníku děkuji.

Pohlaví

☐

mužské

☐

ženské

Počet dovršených let věku:

Bydliště - pouze místo (př. Č. Budějovice):

Jsem ubytován/a

na domově mládeže ☐ ANO

☐

NE

1. Co nebo kdo Tě ovlivňuje při výběru aktivit ve Tvém volném čase?

Rodiče

☐

ANO

☐

NE

Škola

☐

ANO

☐

NE

Kamarádi

☐

ANO

☐

NE

Nikdo, rozhoduji

se sám/sama

☐

ANO

☐

NE

Jiná možnost

2. Jsi spokojen/a s tím, jak trávíš svůj volný čas?

☐

ANO

☐

NE

3. Máš dostatek volného času?

☐

ANO

☐

NE

4. Chtějí rodiče vědět, kde a s kým trávíš svůj volný čas?

☐

ANO

☐

NE

5. Trávíš svůj volný čas většinou tím, že se jen tak touláš s přáteli?

☐

ANO

☐

NE

6. Nudíš se většinou?

☐

ANO

☐

NE

7. Trávíš většinu volného času sám/sama?

☐

ANO

☐

NE

8. Myslíš si, že můžeš využívat svůj volný čas tak, jak bys chtěl/a?

☐

ANO

☐

NE

Pokud NE, co nebo kdo Ti v tom brání?

Rodiče

☐

Jiná možnost

☐

co nebo kdo to je

Nedostatek volného č. ☐

Kamarádi

☐

(není nikdo, kdo by
měl stejné zájmy)

9. Kolik času věnuješ nebo můžeš věnovat denně volnočasovým aktivitám?

.....

10. Označ, co děláš ve svém volném čase

Aktivní sportování	☐	Zájmový kroužek	☐	Hra na hudební nástroj	☐
Tanec	☐	Poslouchání hudby	☐	Četba novin a časopisů	☐
Četba knih	☐	Výtvarná tvorba	☐	Procházky, toulání se	☐
Sledování televize	☐	Studium - příprava	☐	Odpočinek, nicnedělání	☐
Sběratelství	☐	Povídání si s přáteli	☐	Chov zvířat	☐
Schůzky s partnerem	☐	Počítač - internet	☐	Návštěvy sport. utkání	☐
Automaty	☐	Mimoškolní vzděl.	☐	Návštěvy diskoték	☐
Počítač – hry	☐	Návštěvy kina	☐	Návštěvy restaurací	☐
Návštěvy divadla	☐	Návštěvy koncertů	☐	Jiná aktivita	☐

Po vyplnění výše uvedených aktivit ještě doplň k označeným aktivitám pořadí od 1. Podle toho, jak je zvolená aktivita pro Tebe důležitá.

11. Bereš alkohol nebo drogy jako způsob odpočinku?

☐ ANO ☐ NE

12. Je rozdíl v tom, jak nyní trávíš svůj volný čas, než tomu bylo na ZŠ?

☐ ANO ☐ NE

Pokud ANO, pokus se vysvětlit v čem a proč

.....

.....

.....

13. Co bys chtěl/a dělat ve svém volném čase? Případně proč to neděláš?

.....

.....

.....

14. Víš, čemu se věnují Tobě nejblíže lidé (př. rodiče, sourozenci, kamarádi, atd.) ve svém volném čase?

☐ ANO ☐ NE

Pokud ANO, uveď odpověď

.....

.....

.....

.....

15. Souhlasí rodiče s tím, jak trávíš svůj volný čas?

☐ ANO ☐ NE

Proč ANO/NE

.....

.....

.....

Příloha č. 2

Zpracované údaje k úvodní položce dotazníku – bydliště

Bydliště respondentů

Místo	Respondenti		Celkem
	chlapci	dívky	
Benešov n. Černou	1	0	1
Borovany	3	2	5
Brloh	1	0	1
České Budějovice	31	31	62
Český Krumlov	4	2	6
Dolní Bukovsko	3	1	4
Dříteň	1	0	1
Hořice na Šumavě	1	1	2
Hospřiz	1	0	1
Chlum u Třeboně	0	1	1
Jankov	1	0	1
Jindřichův Hradec	3	0	3
Kam. Újezd	0	1	1
Klenov	1	0	1
Křemže	1	2	3
Kvilda	1	0	1
Ledenice	1	0	1
Lhotka	0	1	1
Lipí	0	1	1
Lišov	1	1	2
Litvínovice	1	1	2
Lomnice n. Luž.	1	0	1
Loučovice	2	0	2
Mladošovice	0	1	1
Nesměň	1	0	1
Nová Ves	0	1	1
Nová Včelnice	1	0	1
Nové Homole	1	0	1
Nové Hradky	0	1	1
Olešník	0	1	1
Plástovice	0	1	1
Podeřístě	1	0	1
Prachatice	0	6	6
Radošovice	0	1	1
Smržov	1	0	1
Soběslav	1	0	1
Střížov	0	1	1
Studená	0	1	1
Suchdol n. Luž.	0	1	1
Štěpánovice	0	1	1
Třebeč	1	0	1
Třeboň	3	0	3
Týn n. Vltavou	1	0	1
Včelná	0	1	1
Velešín	1	1	2
Veselí nad Lužnicí	1	3	4
Větrní	1	0	1
Vidov	0	1	1
Vimperk	2	0	2
Vyšší Brod	1	0	1
Zdíkov	1	0	1
Zliv	1	1	2

Příloha č. 3 - A

Zpracované údaje k otázce č. 10 - Označ, co děláš ve svém volném čase

Aktivity ve volném čase studentů střední školy ve věku 15-18 let

Poř. č.	Druh aktivity	15		16		17		18		Celkem chlapci	Celkem dívky	Respondenti celkem
		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky			
1.	Poslech hudby	10	10	22	19	22	17	18	15	72	61	133
2.	Povídání si	9	9	18	18	16	16	15	13	58	56	114
3.	Počítač - internet	11	11	16	17	16	12	17	11	60	51	111
4.	Sledování TV	9	9	17	14	15	15	12	13	53	51	104
5.	Schůzky	6	6	10	18	16	11	12	13	44	48	92
6.	Návš. diskoték	7	7	17	15	12	11	8	13	44	46	90
7.	Odpočinek	7	8	10	16	13	13	10	11	40	48	88
8.	Počítač - hry	12	6	17	7	17	5	17	4	63	22	85
9.	Studium - příprava	7	6	10	12	12	12	9	11	38	41	79
10.	Procházky	4	6	8	15	9	13	9	11	30	45	75
11.	Aktivní sport.	7	6	18	7	14	5	10	3	49	21	70
12.	Návš. kina	6	8	5	10	5	13	12	8	28	39	67
13.	Četba novin a čas.	4	6	5	6	12	9	11	6	32	27	59
14.	Návš. restaurací	3	3	5	7	8	12	10	8	26	30	56
15.	Jiná aktivita	4	5	8	6	6	4	11	3	29	18	47
16.	Chov zvířat	3	3	4	8	4	3	3	9	14	23	37
16.	Návš. sport. utk.	6	2	11	1	8	2	4	3	29	8	37
17.	Návš. koncertů	4	1	6	4	4	4	10	3	24	12	36
18.	Četba knih	0	2	2	5	4	2	8	11	14	20	34
19.	Tanec	0	4	2	6	0	5	1	1	3	16	19
20.	Výtvarná tvorba	1	3	1	4	3	5	1	0	6	12	18
21.	Mimošk. vz.	0	1	1	1	3	0	4	0	8	2	10
22.	Zájmový kroužek	2	2	1	1	0	2	1	0	4	5	9
22.	Hra na hud. nástroj	0	1	0	2	4	0	2	0	6	3	9
23.	Návš. divadla	1	0	0	1	0	1	0	3	1	5	6
24.	Automaty	0	0	2	0	2	0	1	0	5	0	5
25.	Sběratelství	1	1	1	0	1	0	0	0	3	1	4

Příloha č. 3 – B**Zpracované údaje k otázce č. 10 – Označ, co děláš ve svém volném čase****Aktivity dívek ve volném čase**

Poř. č.	Druh aktivity	Dívky				Celkem
		15	16	17	18	
1.	Poslech hudby	10	19	17	15	61
2.	Povídání si	9	18	16	13	56
3.	Počítač - internet	11	17	12	11	51
3.	Sledování TV	9	14	15	13	51
4.	Schůzky	6	18	11	13	48
4.	Odpočinek	8	16	13	11	48
5.	Návš. diskoték	7	15	11	13	46
6.	Procházky	6	15	13	11	45
7.	Studium - příprava	6	12	12	11	41
8.	Návš. kina	8	10	13	8	39
9.	Návš. restaurací	3	7	12	8	30
10.	Četba novin a čas.	6	6	9	6	27
11.	Chov zvířat	3	8	3	9	23
12.	Počítač - hry	6	7	5	4	22
13.	Aktivní sport.	6	7	5	3	21
14.	Četba knih	2	5	2	11	20
15.	Jiná aktivita	5	6	4	3	18
16.	Tanec	4	6	5	1	16
17.	Výtvarná tvor.	3	4	5	0	12
17.	Návš. koncertů	1	4	4	3	12
18.	Návš. sport. utk.	2	1	2	3	8
19.	Zájmový kroužek	2	1	2	0	5
19.	Návš. divadla	0	1	1	3	5
20.	Hra na hud. nástroj	1	2	0	0	3
21.	Mímošk. vz.	1	1	0	0	2
22.	Sběratelství	1	0	0	0	1
23.	Automaty	0	0	0	0	0

Příloha č. 3 – C**Zpracované údaje k otázce č. 10 – Označ, co děláš ve svém volném čase****Aktivity chlapců ve volném čase**

Poř. č.	Druh aktivity	Chlapci				Celkem
		15	16	17	18	
1.	Poslech hudby	10	22	22	18	72
2.	Počítač - hry	12	17	17	17	63
3.	Počítač - internet	11	16	16	17	60
4.	Povídání si	9	18	16	15	58
5.	Sledování TV	9	17	15	12	53
6.	Aktivní sport.	7	18	14	10	49
7.	Schůzky	6	10	16	12	44
7.	Návš. diskoték	7	17	12	8	44
8.	Odpočinek	7	10	13	10	40
9.	Studium - příprava	7	10	12	9	38
10.	Četba novin a čas.	4	5	12	11	32
11.	Procházky	4	8	9	9	30
12.	Návš. sport. utk.	6	11	8	4	29
12.	Jiná aktivita	4	8	6	11	29
13.	Návš. kina	6	5	5	12	28
14.	Návš. restaurací	3	5	8	10	26
15.	Návš. koncertů	4	6	4	10	24
16.	Chov zvířat	3	4	4	3	14
16.	Četba knih	0	2	4	8	14
17.	Mimošk. vz.	0	1	3	4	8
18.	Hra na hud. nástroj	0	0	4	2	6
18.	Výtvarná tvor.	1	1	3	1	6
19.	Automaty	0	2	2	1	5
20.	Zájmový kroužek	2	1	0	1	4
21.	Tanec	0	2	0	1	3
21.	Sběratelství	1	1	1	0	3
22.	Návš. divadla	1	0	0	0	1